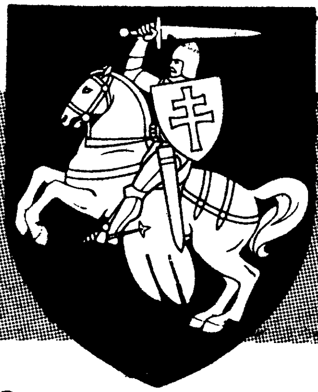
Сёньня ў нумары:

ПАГОНЯ

Жыве Беларусь!

Грамадзка-палітычная газэта

№ 2 пятніца, 1 мая 1992 г. *Кошт 1 руб.*

ЗАЯВА

Апазіцыі Беларускага Народнага Фронту ў Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь

З таго моманту, калі ініцыятыўная група Усебеларускага рэфэрэндуму па пытаньні аб датэрміновых перавыбарах Вярхоўнага Савету пачала ажыцьцяўляць збор подпісаў, з вуснаў многіх афіцыйных асобаў Рэспублікі, а таксама ў шмат якіх сродках масавай інфармацыі была разгорнутая актыўная прапаганда ідэі рэарганізацыі Вярхоўнага Савету Беларусі і яго органаў як альтэрнатыва ідэі рэфэрэндуму.

Апазіцыя Беларускага Народнага Фронту, нязьменна прытрымліваючыся канцэпцый канструктыўнай працы дзеля паляпшэньня дзейнасьці найвышэйшага воргана дзяржаўнай улады ў любых варунках, падтрымала й на гэтым этапе ідэю яго рэарганізацыі. Было прапанавана некалькі грунтоўна распрацаваных варыянтаў такой рэарганізацыі: стварэньне пастаяннa дзейнага малога парляманту (Л. Баршчэўскі, Я. Новікаў), кардынальная зьмена працэдуры працы Вярхоўнага Савету (Ул. Новік), стварэньне пастаянных экспэртных групаў па галоўных накірунках дзяржаўнай палітыкі (П. Садоўскі). Падтрыманая была Апазіцыяй БНФ і канцэпцыя структурнага пераўтварэньня парляманту, распрацаваная народным дэпутатам Беларусі В. Даўгалёвым.

Але ўсе прапановы, якія хоць у нейкай ступені стасуюцца з паняцьцем «рэарганізацыя» — ад каго б яны ні зыходзілі — былі заблакаваныя намэнклятурнай бальшасьцю цяперашняга Вярхоўнага Савету. Цынічнай насьмешкаю зь ідэі яго рэарганізацыі выглядае прынятая з падачы дэпутацкага аб ʼяднаньня «Беларусь» (а яно, як вядома, складаецца амаль выключна з прадстаўнікоў былой кампартыйнай групы) прапанова аб стварэньні ўнутры Вярхоўнага Савету неканстытуцыйнага воргана — «Кансультатыўнага Савету Вярхоўнага Савету Рэспублікі Беларусь:», які ня мае ніякіх рэальных паўнамоцтваў і нават ніякай распрацаванай працэдуры работы.

Гэтаксама няўдалай аказалася спроба Старшыні Вярхоўнага Савету Беларусі сп. С. Шушкевіча правесьці хоць бы на ўзроўні зьнешніх перастановак крэслаў рэарганізацыю Прэзідыуму Вярхоўнага Савету.

Такім чынам, чарговы раз аб ʼектыўна пацьвердзілася слушнасьць курсу Апазіцыі Беларускага Народнага Фронту, іншых дэмакратычных сілаў Беларусі на правядзеньне рэфэрэндуму аб адстаўцы намэнклятурнага Вярхоўнага Савету. Лёс дзяржавы, будучыня нашых дзяцей ня могуць надалей знаходзіцца ў фатальнай залежнасьці ад людзей, якія ня дбаюць пра свой народ. Нашае выратаваньне — у выпрацоўцы й рэалізацыі праграмы сацыяльна-эканамічнага разьвіцьця Беларусі, у выніку чаго было б магчыма забясьпечыць людзкае жыцьцё нашым грамадзянам. А гэтая задача пад сілу толькі тым ворганам заканадаўчай і выканаўчай улады, якія маюць поўны давер свайго народу.

Мы заклікаем дэмакратычныя сілы Беларусі, усіх грамадзянаў, не абыякавых да будучыні нашае Бацькаўшчыны, дэмакратычным шляхам народнага галасаваньня скончыць зь непрабівальным засільлем кампартыйнай намэнклятуры й яе палітыкай, скіраванай выключна на задавальненьне ўласных інтарэсаў. Верым, што грамадзянскай сталасьці й мужнасьці нашых людзей, замучаных амаль сямідзесяцігадовым камуністычным экспэрымэнтам, на гэта ня будзе замала.

Народныя дэпутаты Рэспублікі Беларусь:

З. Пазьняк, Л. Баршчэўскі, Г. Сямдзянава, В. Голубеў, С. Навумчык, С. Антончык, У. Новік, С. Папкоў, Г. Грушавы, Л. Зданевіч, А. Трусаў, У. Заблоцкі, Ю. Беленькі, В. Малашка, В. Галубовіч, П. Холад, А. Шут, М. Крыжаноўскі, В. Какоўка, Я. Глушкевіч, А. Паруль, В. Даўгалёў, М. Маркевіч, А. Канцэвіч, М. Аксаміт, Л. Дзейка, В. Алампіяў, І. Пырх, І. Германчук, Б. Гюнтар, Л. Тарасенка.

Гарадзкая фракцыя ў вабласным Савеце...

Адбылася нарада дэпутатаў вабласнога Савету, абраных у Гародні. Народныя абраньнікі падзяліліся думкамі і меркаваньнямі, як найлепш абараняць інтарэсы сваіх выбаршчыкаў у цяперашні нялёгкі час.

Дваццаць дзевяць дэпутатаў выказаліся за тое, каб стварыць дэпутацкую групу ў вабласным Савеце.

На гэтым пакуль і спыніліся, абраўшы каардынатарам дэпутата абласнога Савету, старшыню Гарадзенскага гарвыканкама Сямёна Мікалаевіча Домаша.

Юныя музыкі зь Нямеччыны — госьці Гародні

З гімна «Мы, беларусы, з братняю Русьсю...» распачаў сваё выступленьне перад гарадзенцамі маладзёжны духавы аркестар зямлі Паўночны Рэйн-Вестфалія. Заля Палаца культуры «Юнацтва» была запоўненая толькі напалову, але гэта кампэнсавалася прыёмам слухачоў.

Аркестар Нямеччыны, у складзе якога юныя музыкі ва ўзросьце ад 14 да 25 гадоў, паказаў неблагую сыгранасьць і пазнаёміў гарадзенцаў зь цікавымі творамі нямецкіх, рускіх і італьянскіх кампазітараў.

М. Д.

ВЯЛІКІ ДЗЯКУЙ!

Ужо другі год запар, дзякуючы каталіцкай царкве, надыходзіць да Гародні гуманітарная дапамога з Захаду. 25 красавіка ў Фарным касьцёле епіскап Аляксандр Кашкевіч перадаў галоўнаму ўрачу гарадзкой санітарна-эпідэміялягічнай станцыі Мікалаю Кендышу й доктарцы Яніне Шэрэль вельмі патрэбны апарат для вымярэньня радыяцыі — бэкэрэль-дазыметар фірмы «Бартхальд». Гэты апарат надышоў зь Нямеччыны дзякуючы нястомнаму клопату законьніцы сястры Францішкі, якую добра ведаюць у нашым горадзе за яе дабрачынную дзейнасьць.

Як паведаміў доктар Мікалай Кендыш, дазыметар «Бэртхальд» будзе выкарыстоўвацца для вымярэньня радыёактыўнага забруджваньня прадуктаў харчаваньня. Айчынныя дазыметры, якімі карысталіся дагэтуль, былі недакладныя й ненадзейныя.

Больш за 200 прыхаджанаў, якія прысутнічалі на цэрымоніі перадачы каштоўнага апарата ў Фарным касьцёле, памаліліся за здароўе дабрачынцаў, а таксама за нашае з вамі здароўе, паважаныя гарадзенцы.

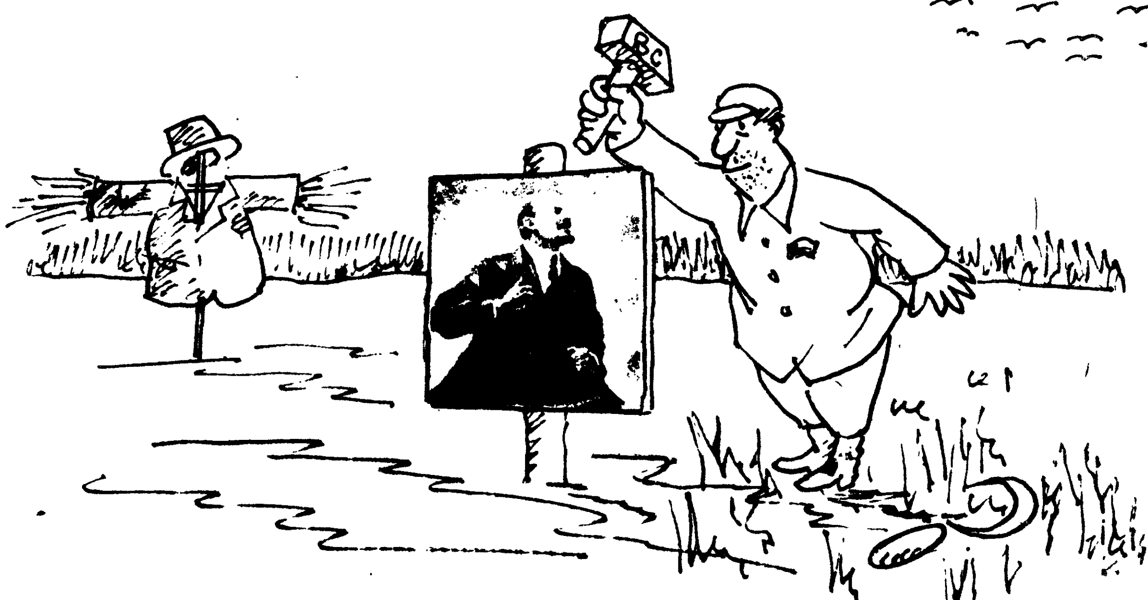
А. РАМАШКЕВІЧ.

На Беласточчыне больш няма беларускіх школаў

З пачатку 70-х гадоў на Беласточчыне амаль утрая зьменшылася кольскасць вучняў, якія вывучаюць беларускую мову. Як паведамляе мясцовая газэта «Кур ʼер Паранны», прычына гэтага ў распараджэньні Міністэрства асьветы Польшчы, якое абавязала бацькоў кожны год прадстаўляць заяву аб сваім жаданьні, каб іх дзеці навучаліся беларускай мове.

Цяпер на Беласточчыне няма ніводнай беларускай школы. Есьць толькі некалькі пачатковых, дзе мова буларусаў вывучаецца факультатыўна.

М. Д.

Сэнсацыйную навіну данесла сваім чытачам газэта «Кур ´ер Падляскі»: агенты КДБ, нягледзячы на перамены ў СССР і ў Эўропе, залішне цікавяцца чужымі справамі. Шыльды зьмянілі, а праца — тая ж самая!

Як піша газэта, у рэдакцыю трапіў скрадзёны ці згублены дакумант, які належаў савецкаму маёру Івану Пятровічу С. Што ў ім! Цытуйма.

КДП ШПЯГУЕ Ў БЕЛАСТОКУ?

Структура дывэрсіі і дэзынфармацыі.

Прынцып: кожны з членаў сеткі не павінен ведаць астатніх.

I. Сталіца.

КІРАЎНІКІ — штатныя адзінкі Ўрада — 5-ь асобаў.

Задачы кіраўнікоў.

1. Інфарміраваць Цэнтар аб намерах і арыентацыі Ўрада. 2. Выконваць ва Ўрадзе загады Цэнтра.

3. Дэзарганізоўваць некарысныя пачынаньні Ўрада, а таксама накіроўваць дзеяньні Ўрада, згодна з указаньнямі Цэнтра.

II. Пэрэфэрыя.

А. **РЭЗЫДЭНТЫ** — штатныя адзінкі ў ваяводзтвах — па 3-ы асобы ў кожным ваяводзтве.

Кожны рэзыдэнт кіруе сваёй сеткаю функцыянэраў, якія ўладкаваныя ў найбольшых гарадох ваяводзтва.

Задачы рэзыдэнтаў.

1. Інфарміраваць Цэнтар аб эканамічных магчымасьцях ваяводзтваў і настроях грамадзтва.

2. Выконваць загады, дадзеныя Цэнтрам.

3. Праграміраваць арыентацыю грамадзтва і перадаваць праграмы функцыянэрам.

В. **ФУНКЦЫЯНЭРЫ** — у найбольшых гарадох ваяводзтва — да 10-і штатных адзінак, якія ўладкаваныя на буйных прадпрыемствах.

Кожны функцыянэр кіруе сваёй сеткай інфарматараў на прадпрыемствах.

Задачы функцыянэраў.

1. Інфарміраваць Рэзыдэнта аб магчымасьцях прадпрыемства і настроях грамадзтва.

2. Выконваць на прадпрыемствах загады Рэзыдэнта.

3. Праграміраваць у патрэбным накірунку грамадзкі настрой, выкарыстоўваючы інфарматараў.

С. **ІНФАРМАТАРЫ** — на буйных прадпрыемствах ваяводзтва да 3-х штатных адзінкаў на кожным прадпрыемстве. Інфарматар кіруе сеткаю пазаштатных асобаў, якія карыстаюцца даверам на асобных участках прадпрыемства.

Задачы інфарматараў.

1. Інфарміраваць функцыянэра аб прадукцыйнасьці прадпрыемства і грамадзкіх настроях.

2. Выконваць на прадпрыемстве загады функцыянэра.

3. Узьдзейнічаць цераз сваіх падначаленых на грамадзкі настрой участкаў так, каб кожны чалавек быў упэўнены, што адстойвае навязаныя яму думкі як свае незалежныя погляды.»

В. А.

ЛЮДЗЬСКІЯ ПАКУТЫ ДАЛІ ПЛЁН: УЖО ВЯДОМА, ЯК БЫЦЬ ШЧАСЛІВЫМ

Шчасьце — гэта спосаб мысьленьня, а не маёмасьць. Такі просты з выгляду выказ зрабілі навукоўцы пасьля шматгадовых пошукаў «формулы шчасьця» ўсюды, дзе толькі жывуць людзі.

Матар ´ял, сабраны пад кіраўніцтвам прафэсара Робэрта Блондзіна ў 40 краінах сьвету, сьведчыць, што ані багацьце, ані прыгажосьць, ані слава ня робяць чалавека шчасьлівым. «Мы намагаліся адшукаць унівэрсальную формулу чалавечага шчасьця,—піша прафэсар.— Зьбіралі тыповыя рысы людзей шчасьлівых, нягледзячы на асяродзьдзе, зь якога яны паходзяць. І ўбачылі, што трывалае шчасьце даволі рэдка мае сувязь зь зьнешнімі варункамі жыцьця чалавека.

Яно залежыць ад кандыцыі унутранай».

Каманда дасьледчыкаў апрацавала сабраны матэр ´ял і зрабіла некалькі пэўных выказаў.

Шчасьлівыя людзі лёгка прыстасоўваюцца да новых умоў. Калі нешта перашкаджае іхнім плянам — мяняюць пляны. Ва ўсім шукаюць добрыя якасьці. Нават, калі іх пакіне любімы чалавек.

Шчасьлівыя людзі аддаюць сябе цалкам справе, якой займаюцца.

Шчасьлівыя людзі не завышаюць свае таленты і здольнасьці. Яны лёгка прызнаюць свае памылкі, зносяць жарты на свой адрас, умеюць нават з самых сябе жартаваць.

Шчасьлівыя людзі дзейнічаюць самаадвольна. Шмат чаго робяць пад уплывам імпульсу, настрою моманта. Не намагаюцца жыць згодна з раскладам. Яны адкрытыя новым ідэям, плянам, сяброўству.

Шчасьлівыя людзі падтрымліваюць раўнавагу паміж розумам і сэрцам. Умеюць разважаць лёгічна, абапірацца на факты. Разам з тым лічацца, як з фактамі, з пачуцьцямі іншых і сваімі ўласнымі.

Шчасьлівыя людзі адчуваюць сябе часткай агульнага цэлага, чым зьяўляецца грамадства, чалавецтва, вялікая сям ´я жывых істот на зямлі. Усё жывое ім блізкае, хочуць жыць, любяць жыцьцё, але не баяцца сьмерці.

Славуты амэрыканскі псыхолёг Фрэдрык Коніг пагадзіўся з выказамі дасьледчыкаў шчасьця. «Яны блізка нашым назіраньням,— піша ён.— Людзкое шчасьце залежыць ад пункту гледжаньня».

Але ці можна быць шчасьлівым, калі грошай не хапае да першага, калі няма за што купіць дзіцяці цукерку? Ані Блондзін, ані Коніг на гэтую тэму ня выказаліся. Напэўна гэткія праблемы не заслугоўваюць увагі філёзафаў.

(Паводле матар ´ялу замежнага друку).

Ці паявяцца ў відэасалёнах свае фільмы?

Замежныя фільмы жахаў, вэстэрны, баявікі — такі рэпэртуар прапануюць гледачу відэасалёны вобласьці. Вядома, які выхаваўчы эфэкт маюць такія стужкі, наколькі разбуральна ўзьдзейнічаюць па псыхіку людзей.

А што супрацьпаставіць гэтаму? Трэба здымаць сваё кіно. І вось першыя крокі робіць рэспубліканскае творчае аб ´яднаньне «Беларускі відэацэнтар». Яно стварыла ўжо некалькі ўласных відэастужак — пакуль не мастацкіх, а дакументальных.

Сярод іх відэафільм «Хроніка Мірскага замка» рэжысёра Міхася Мялешкі. Ён распавядае аб выдатным помніку дойлідства, які знаходзіцца на Гарадзеншчыне. Цяпер замак у Міры рэстаўруюць, і ён хутка стане важным культурным цэнтрам, будзе ўключаны ў турыстычныя маршруты.

М. Д.

> **«Цяпер можна сказаць, што ашуканства становіцца ледзь не галоўнай вызначальнай рысаю нашага часу, пры чым яно мае мейсца ня толькі на базары, але і сярод арганізацыяў і фірмаў больш высокага рангу, а ў апошні час мы ўсё часьцей назіраем і несумленнасьць урада».**

ЯК ВІЦЯ М. ВЫЙГРАЎ «ЖЫГУЛІ»

Бадай, найбольшым попытам сярод розных латарэй карыстаецца «Спрынт». Напэўна, кожны з нас аднойчы быў сьведкам падобнага: дзе-небудзь на вуліцы ці ў кіёску пачынаецца продаж білетаў, і тут жа зьбіраецца натоўп. Чуваць воклічы: «Зноў не пашанцавала!», і ляцяць на тратуар паперкі з надпісам «Бяз выйграша». Ну, а калі трапіцца шчасьлівы білецік?

Гісторыя гэтая пачалася 16 жніўня мінулага году. Адзін гарадзенскі хлопчык (дадзім яму імя Віця М.) купіў білет латэрэі «Спрынт». Білет аказаўся нязвычайна шчасьлівы: у ім значыўся выйгрыш — «Жыгулі 2105». Хлопчыка тут жа акружыў натоўп цікаўных і нейкіх цёмных асобаў. Адна добрая кабета, гледзячы, што справа можа скончыцца дрэнна, узяла хлопчыка за руку й разам зь ім патэлефанавала яму дамоў. Хутка прыехалі бацькі хлопчыка, і на гэтым этапе ўсё скончылася добра. Але радавацца яшчэ было рана.

Білет быў здадзены ў Цэнтральную ашчадную касу для экспэртызы. У пачатку лістапада білет «прыехаў» у Маскву, у аддзел латэрэі «Спрынт», дзе павінны былі пацьвердзіць яго сапраўднасьць і затым выслаць выйгрыш. Сям ´я М. тым часам чакала з прыемнасьцю «чатырохкалёсную мару». Можна ўявіць сабе, як ашаломленыя былі М., калі ім паведамілі, што за выйгрыш трэба... даплаціць 100 000 рублёў. М. рашылі зьвярнуцца да гэнэральнага дырэктара «Спрынту», але той знаходзіўся ў адпачынку. Начальнік жа аддзела «Спрынт» Кароль Натальля Васільеўна адказала, што выйгрышны фонд увесь вычарпаны, і таму нават немагчыма замяніць выйгрыш грашыма (вядома, па кошту 1991 г.). Таксама яна паведаміла, што аддзел «Спрынт» зьвяртаўся да ўрада з просьбай аб выдзяленьні фондаў на выйгрышы, але замест адказу — маўчаньне. М. пагразілі зьвярнуцца ў суд, на што Натальля Васільеўна адказала: «За гэта мы вам толькі дзякуй скажам».

На ўсякі выпадак М. зьвярнуліся на аўтазавод у Тальяці, дзе ім адказалі, што «Спрынту» яны аўтамабіляў не пастаўляюць, таму што не заключана дамова!

Канца гэтае гісторыі пакуль што нябачна. Хочацца ад душы пажадаць М. атрымаць свой выйгрыш, але спадзяваньняў на гэта вельмі мала. У аддзеле «Спрынт» ім толькі параілі напісаць заяву, якая будзе разгледжана, калі зьявяцца фонды.

На прыкладзе ліхіх прыгодаў гэтай сям ´і яшчэ раз бачна, што ў нашай былой дзяржаве няма нічога надзейнага. Калісьці йснавала прымаўка: «Надзейна, як аблігацыя ўнутранага займу». Агульнавядома, што здарылася з гэтымі аблігацыямі зараз: увесь тыраж замарожаны на нявызначаны тэрмін, і змучаныя работнікі ашчадбанкаў нудна паўтараюць: «Зьвяртайцеся да ўрада». Тое самае й з «Спрынтам». Цяпер можна сказаць, што ашуканства становіцца ледзь не галоўнай вызначальнай рысою нашага часу, пры чым яно мае мейсца ня толькі на базары, але й сярод арганізацыяў і фірмаў больш высокага рангу, а ў апошні час мы ўсё часьцей назіраем і нясумленнасьць урада. Што ж тады гаварыць пра «Спрынт»? Але гэтую латэрэю працягваюць актыўна рэклямаваць і прадаваць білеты. Выходзіць, што не разлічыўшыся са старымі даўгамі, «Спрынт» рашыў узваліць на сябе новыя. Напэўна, гнеў невялікае колькасьці ўладальнікаў «выйгрышных» білетаў яго зусім не палохае.

Алена ПРУДНІКАВА, г. Гародня.

У Парэччы ў санаторыі «Сузор ´е» прайшоў абласны фэстываль дзяцей-інвалідаў. Тры дні хлопчыкі й дзяўчынкі разам з сваімі бацькамі жылі ў раскошных памяшканьнях санаторыя — адпачывалі, займаліся ў розных гуртках, удзельнічалі ў конкурсах, а таксама пазнаёміліся з выставай дзіцячых малюнкаў і сувеніраў, паглядзелі прадстаўленьні тэатра лялькаў.

Нягледзячы на халоднае надвор ´е, свята ўсё ж такі удалося, арганізатары рабілі ўсё, каб дзеці забыліся на сваю немач, набылі новых сяброў.

Тэкст і фота У. БАБЕНКІ.

ЗАМАХНУЛІСЯ НА ВЫДАВЕЦТВА

У Наваполацку зьявілася новае выданьне, якое так і называецца: «Новая газэта». Першы нумар ужо выйшаў з друку. Працуюць у газэце пісьменікі Вінцэсь Мудроў і Ірына Жарнасек. Акрамя газэты, у Наваполацку стварылі Беларускі культурны цэнтар. Мэрыя дала памяшканьне й адну штатную адзінку. У сувязі з гэтым часьцей будуць праходзіць розныя культурныя імпрэзы ў горадзе. На пэрспэктыву — у вадным з пакояў цэнтра разьмесьціца выдавецтва «Полацкае ляда».

А месяцы чатыры таму, дзякуючы намаганьням Алеся Козіка, у Полацку выйшаў камплект фотапаштовак «Маладая беларуская паэзія», аматары вершаванага слова атрымалі каштоўны падарунак — партрэты Славаміра Адамовіча, Алеся Аркуша, Ігара Бабкова, Павала Бурдыкі, Адама Глёбуса, Юры Гумянюка, Алега Мінкіна, Юрася Пацюпы, Тацяны Сапач, Людкі Сільновай, Сяржука Сокалава-Воюша й Анатоля Сыса. На асобнай картачцы надрукаваныя кароценькія зьвесткі пра паэтаў. Шкада, што наклад камплекту фотапаштоўкаў мізэрны — усяго 200 асобнікаў, і распаўсюджваецца ён пераважна ў літаратурным асяродзьдзі.

Лючыян САРОКА,
г. Наваполацк.

Робяцца захады вярнуць гораду яго гістарычную назву

— Ці лічыце вы мэтазгодным вярнуцца да гістарычнай назвы горада Наваградак? — Такое пытаньне да жыхароў Навагрудчыны прагучала са старонак раённай газэты «Новае жыцьцё».

Рэдакцыя атрымала некалькі дзесяткаў лістоў, у якіх людзі выказалі свае адносіны да гэтай праблемы. У 69 лістох выказана перакананьне, што неабходна вярнуць гораду яго гістарычную назву — Наваградак. На думку людзей, яна будзе нагадваць пра слаўную гісторыю горада, які быў першай сталіцай старажытнай беларускай дзяржавы — Вялікага княства Літоўскага, буйным культурным і рэлігійным цэнтрам Эўропы.

А вось супраць таго, каб вяртацца да гістарычных каранёў, выказаліся аўтары 16 лістоў.

Сям ´я ў анфас і поверць

БАЦЬКОЎ НЕ ВЫБІРАЮЦЬ

Аднапакаёвая кватэра, у якой мясьціліся маці з айчымам, малодшая сястрычка і ён, нагадвала піўнуху: разьбітыя шыбы, брудны посуд, зьнявечаныя дзьверы... Алесь нярэдка не начаваў тут, і бацькі ня ведалі, дзе ён, нават ня цікавіліся гэтым.

Школу Алесь кінуў сам і паехаў у вёску да бабы зь дзедам, так што й бацькоў, лічы, таксама кінуў.

Сястра замалая, каб вырашаць свой лёс, але й яна цягнецца да брата. Зь ім лепш, чым слухаць брыдкую лаянку бацькі-алкаголіка й маці, якая таксама не адмаўляецца ад «вясёлага» зельля. З братам лепш, чым туліцца ў суседзяў, калі бацька выжане з хаты. Але гэта горш, чым мець сваё, дзіцячае мейсца ў сям ´і.

Уяўляю, як ставяцца Алесь і Ала да слоў пра павагу да бацькоў. Што могуць выклікаць ў дзіцячых сэрцах? Сум і зайздрасьць да сяброў, аднагодкаў, у каторых сем ´і добрыя. Гэта напэўна. Ці пашэнціць ім і гэтыя пякучыя пачуцьці зь цягам часу ня зробяць зь дзяцей цынікаў, людзей, якія таксама возьмуцца заліваць сваё гора тым жа зельлем і прадоўжаць дынастыю?

Гісторыя, якую я распавядаю, не назваўшы прозьвішчаў дзеючых асобаў, каб перадаць найвялікшую несправядлівасьць на сьвеце — скрадзёнае дзяцінства.

Хутка сталася так, што справа (ці лёс Алеся й Алы) трапілі ў суд. Бабуля ды дзядуля звярнуліся з просьбаю, каб ім аддалі дзяцей, выхаваньнем якіх яны адны практычна займаюцца. Суд ня ўзяўся задаволіць заяву вяскоўцаў, «пашпартныя» бацькі бажыліся, што ўсё пераменіцца. І добра, калі так будзе. Але ці будзе?

Здарылася так, што амаль аднachасова з гэтай гісторыяй аўтар артыкула пазнаёмілася з другой, аналагічнай гісторыяй, якую можна разглядаць, як пачатак першай і як яе працяг

... Што й казаць, нямала дзяўчат у нас, якія, пымыліўшыся ў сваім абранніку, нарадзілі дзіця й сталі маці-адзіночкамі. Здараецца, як кажуць. Але горка, калі за тую «памылку» вымушана расплочвацца немаўля, як гэта адбылося ў Сьвятланы В.

Маленькаму Ігарку, праўда, пашэнціла: Сьвятлана жыве з маці й бабуляй, гэтыя жанчыны і ўзяліся даглядаць хлопчыка. Зрэшты, ня толькі хлопчыка, яны вымушаны трымаць на сваіх шыях дачку і ўнучку, бо Сьвета нідзе не працуе.

Вось што раскажа суседка: «Света часта прыводзіць дахаты незнаёмых мужчынаў. Аднойчы пачула, што на лесьвічнай пляцоўцы нехта плача. Выйшла паглядзець, а гэта бабуля Сьветы, якую ўнучка выгнала з хаты, прыехаўшы з кавалерам».

— Сьвета была добрай дзяўчынкай,— гаворыць бабуля.— Але вельмі зьмянілася, калі пайшла вучыцца ў ПТВ. Пачала выпіваць, не начавала, а потым і дзіця нарадзілася. Ды хай жаж глядзела б за ім, чаго ў жыцьці ня бывае! Але дзе там...

Ня мае больш сілы маўчаць і маці Сьветы.

— Не хоча працаваць,— гаворыць яна,— а грошы, што атрымлівае на сына, прагульвае, нават рэчы з кватэры выносіць і продае...

Зноў суд. Пытаньне тое ж самае: пазбаўленьне мацярынства. І тут суд не стаў на бок фактычных выхавацеляў дзіцяці, бо Сьвета абяцала «адумацца». Што ж, магчыма суд мае рацыю. Якія б не былі бацькі, дзеці да іх усё ж цягнуцца. Прыгадваю размову зь дзяўчатамі, якія выхоўваліся ў дзіцячым доме, потым у школе-інтэрнаце. Ужо дарослыя, яны не страцілі надзею сустрэць бацькоў. Гэта іх найвялікшае жаданьне, нягледзячы на тое, што падкавае розум: «Бацькі мяне кінулі!»

Т. КУДРАШОВА,
Г. Ліда.

ЧАМУ Я «ЗА» ДАТЭРМІНОВЫЯ ВЫБАРЫ

Напярэдадні першага, яшчэ паўлаўскага цэнавага скачка кіруючыя работнікі Гарадзенскага раёна «налажылі лапу» на 40% рынкавага фонду тавараў. (Нагадаю: насельніцтва раёна складае 71 тысячу чалавек). Бессаромнасьць «народных заступнікаў» так аглушала мяне, што я ня даў веры ўласным вушам і зьвярнуўся да начальніка дзяржгандальінспэкцыі па Гародзенскай вобласьці Тарасевіча з пытаньнем: «Ці магло так стацца?»

— Так,— адказаў Аляксандр Іванавіч.— Ёсьць адпаведныя дакумэнты.

Чаму я сёньня спомніў старое й ці ёсьць у тым патрэба? Ёсьць! У апошні час у мяне склалася ўражаньне, што ў нас вельмі кароткая памяць. Падобна, мы гатовыя паверыць, што раней пры райкамах, гаркамах ды абкамах была справядлівасьць і што ў сённяшніх бедах вінаватыя дэмакраты ці хто там яшчэ, толькі ня тыя, хто кіраваў і працягвае гэта рабіць у так званых новых умовах.

Тады я накіраваў у «інстанцыі» дзьве заявы, адну зь іх у абкам КПБ. Я пісаў, што злоўжываньні чыноўнікаў не прайшлі цішком, што людзі ўсё ведаюць. Я пісаў, што менавіта абкам павінен разабрацца ў гэтай справе, каб паказаць, што ён на баку народа й не выгароджвае тых кіраўнікоў, якія ганьбяць партыю. Я пісаў нешта ўзьнёслае пра аўтарытэт абкама, партыі. Унёс таксама й прапанову: правесьці ў Скідэлі мітынг, каб людзі, шараговыя камуністы выказаліся ды вырашылі далейшы лёс скампрамітаваных кіраўнікоў.

Ніякай рэакцыі з боку абкама не было, а 22 жніўня загадчык аргаддзела сказаў мне, што ў такой складанай сытуацыі не да мітынгаў. Праўда, Яўстафій Рыгоравіч Станчыц паабяцаў, што бюро абкама абавязкова разгледзіць пытаньне аб злоўжываньнях кіруючых работнікаў раёна. На другі дзень дзейнасьць КПСС была прыпынена, «народныя заступнікі» засталіся кожны на сваім мейсцы. Пагадзіцца з гэтым было немагчыма.

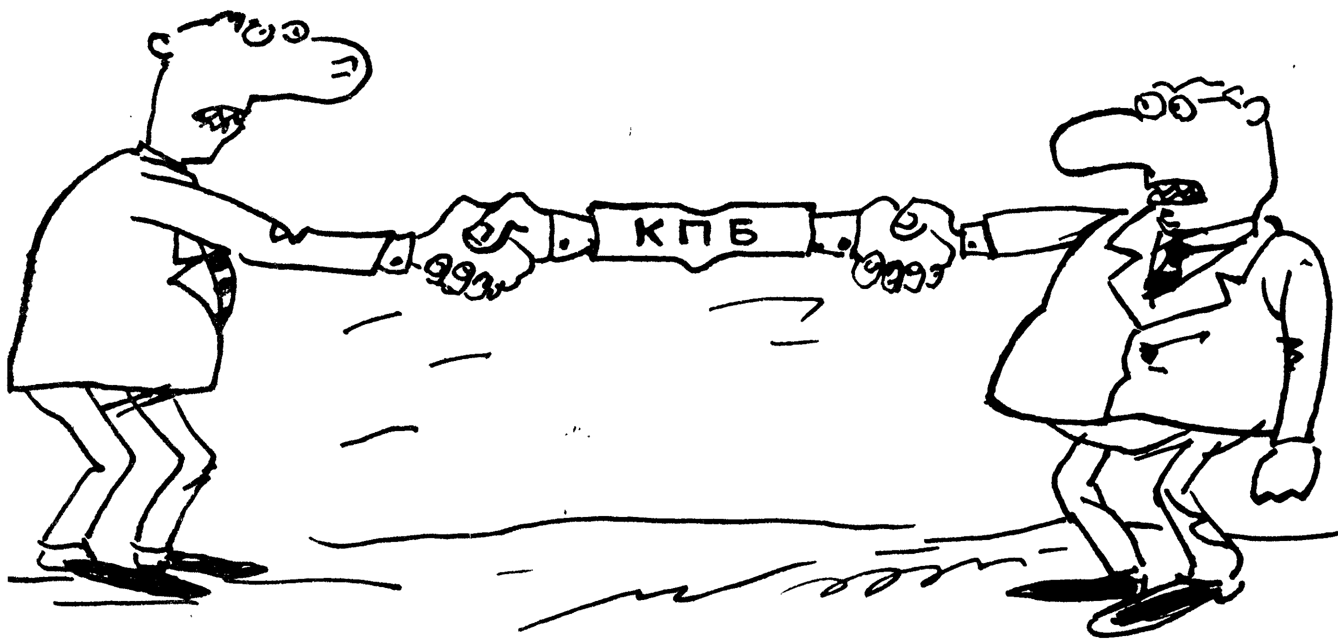
Разважыўшы, напрыканцы верасьня я напісаў разам зь юрыстамі Скідальскага камбіната будаўнічых матар ´ялаў М. А. Сяўко другую заяву, на гэты раз па лініі Саветаў — у аблвыканкаме. І ў гэтай заяве было многа шчырых слоў і пачуцьцяў, абурэньня ды наіўнай веры ў ідэалы. І тут было сказана пра неабходнасьць правядзеньня мітынгу і пра тое, што аблвыканкам павінен станоўча выказацца, на чым ён баку — выбаршчыкаў ці «слугаў».

І гэтая заява папала, як камень у ваду. Можна падумаць, што чыноўнікі аблвыканкама ня ведаюць 47-ы артыкул Канстытуцыі. Зрэшты, маўчаньне — таксама адказ.

Каб усё ж такі неяк разварушыць улады, давялося зьвярнуцца ў абласную пракуратуру. У лютым прыйшоў адказ, зь якога я даведаўся, што аніякіх злоўжываньняў навогул ня было. А што было, тое вадою сплыло. Малайчына намесьнік старшыні камітэта па прамысловасьці, гандлю й паслугах, які паставіў свой подпіс пад адказам!

Між тым злоўжываньні працягваюцца й ўтойваць іх ужо нельга. Прывяду прыклад. У артукуле эканаміста планавай камісіі райвыканкама Л. Прасвірынай «Самы востры дэфіцыт» («Сельская новь», № 104 ад 03.10.91 г.) ёсьць дадзеныя аб продажы легкавікоў жыхарам раёна асобна па гарадзкому, пасялковаму й сельскіх Саветах. За два гады й 9 месяцаў мінулага года іх было прададзена ў сярэднім 3,6 на тысячу жыхароў. Ёсьць таксама дадзеныя па раённых арганізацыях, але ўжо, зразумела, без сярэдняй лічбы (на тысячу чалавек), бо тут адразу было б відаць: дзе густа, а дзе пуста. І ўсё ж такі адна лічба ёсьць: усяго прададзена машынаў работнікам раённага зьвяна — 67. Возьмем «Сельскую новь» за 31 жніўня і ў артыкуле В. Бірукова знойдзем другую патрэбную нам лічбу: у Гародні пражывае 3,5 тысячы кіруючых работнікаў раёна. Падзелім адну лічбу на другую й атрымаем: на тысячу кіруючых работнікаў прыпадае 19,1 машыны, што ў 5,5 раза болей, чым у сярэднім па раёну. Камэнтар тут не патрэбны.

Вось чаму я й шмат хто яшчэ ў раёне выказваюцца за правядзеньне датэрміновых выбараў дэпутатаў Саветаў усіх узроўняў. Пакуль грамадзтва не пазбавіцца чыноўнікаў-прыхвацізатараў, ня відаць нам лепшай долі.

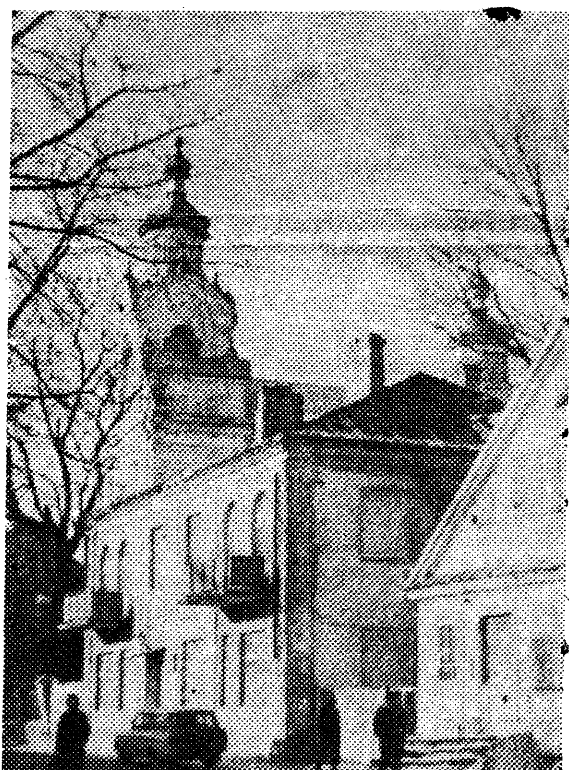

І. БАРЫСАЎ,
г. Скідаль.

ДЗЕЙНІЧАЛА НАВАГРАДСКАЕ САМАКІРАВАНЬНЕ

Да прыняцьця Магдэбургскага права Наваградак прыйшоў пазьней, чым роўныя яму па эканамічным і палітычным значэньні іншыя гарады Вялікага княства Літоўскага. У той час, калі ў Гародні, Менску, Вільні, Слуцку й Полацку ўжо дзейнічала гарадзкое самакіраваньне, галоўнай уладай у Наваградку заставаліся ваяводы альбо намесьнікі. Асобы, пастаўленыя вялікім князем, яны прадстаўлялі і абаранялі гаспадарскія (і такім чынам дзяржаўныя) інтарэсы; рэзідэнцыяй ваяводы (намесьніка) быў Замак. Праўда, Прывілей Казіміра Ягелона Наваградскай зямлі ад 1440 г. абмяжоўваў уладу ваяводы забаронай «уступацыся» у даходы ад гарадзкой вагі й патрабаваньнем судзіць мяшчанаў (месьцічаў) не аднаму, але «разам зь іншымі месьцічамі». Колькі й каго зь месьцічаў трэба было паклікаць, каб суд быў правамоцны, прывілей не паведамляў. Гэта, трэба думаць, давала ваяводзе ці намесьніку практычна неабмежаваную ўладу й свабоду дзеяньняў.

Нарэшце ў 1511 годзе гараджане зрабілі

складчыну і пачалі выпраўляць «... у гаспадара караля яго міласьці права Майтборскае месту нашаму...» Сабраных грошай не хапіла, горад пазычыў яшчэ 100 коп. срэбра ў мешчаніна Гурына Пятровіча з умовай аддаць пазьней, у растэрміноўку. Усе справы закончыліся да лета 1511 года. 26 чэрвеня на вялікім сойме ў Брэсьце Жыгімонт Першы падпісаў пэргамэнт з тэкстам Прывілею гораду Наваградку на Магдэбургскае (тады казалі Майтборскае) права. Прысутнічалі пры гэтым усе паны — рада, самыя ўплывовыя асобы ў дзяржаве: віленскі біскуп Войцех, віленскі ваявода і дзяржаўны канцлер пан Мікалай Мікалаевіч Радзівіл, троцкі ваявода Грыгоры Станіслававіч Осьцік, гарадзенскі стараста пан Станіслаў Пятровіч, ваявода віцебскі Іван Сапега, полацкі ваявода пан Станіслаў Глебовіч і троцкі кашталян, жамоіцкі стараста Станіслаў Яновіч. Пэргамэнт з тэкстам Магдэбургскага прывілею гараджане захоўвалі як найвялікшую каштоўнасьць; ні войны, ні пажары й непрыяцелі ня зьнішчылі гэты дакумант — праўда, іроніяй лёсу зараз ён не на радзіме, а ў запасьніках гісторыка-краязнаўчага музэю сталіцы Летувы.

Першы артыкул прывілею паведамляў, што гаспадар пераменяе на вечныя часы кіраваньне горадам з права літоўскага й рускага, якім перш карысталіся, на права нямецкае Майтборскае. Усе законы, парадкі й звычаі, якія пярэчаць новаму праву,— адмяняюцца. Жыгімонт Першы вызваляе наваградскіх мяшчанаў ад «права замку нашага наўгародскага», ад яго судоў і моцы ваяводаў, старостаў, намесьнікаў, таксама князёў, баяраў і ўсіх ураднікаў Вялікага княства Літоўскага. Утварылася новае кіраўніцтва горадам, якое называлася таксама, як і будынак, дзе праходзіла паседжаньні й суды — Ратуша. Ратуша была адзіным для гараджанаў судом (з правам апэляцыі вялікаму князю) і мела наступны склад:

ВОЙТ

тры радцы закону грэчаскага,
чатыры прысяжнікі (лаўнікі) закону грэцкага,
тры радцы закону рымскага,
чатыры прысяжнікі (лаўнікі) закону рымскага.

Кожны год войт і радцы абіраюць двух бурмістраў: аднаго грэчаскае, другога рымска-каталіцкае веры.

Якія правы і якія абавязкі атрымаў горад, прывілей апісвае досыць падрабязна, і мы падаём іх тут, падзяліўшы на два раздзелы:

ШТО АТРЫМАЎ ГОРАД

1. Не даваць падводы пад пасло́ў (акрамя прыезду самаго гаспадара).

2. Каляды й валачобнае ня маюць даваці на замак паводле даўняга звычаю.

3. Ваявода й гараднічы й іншыя гаспадарскія ўраднікі ня маюць права перамерваць вядзёркі (для продажу мёду) па карчмах.

4. Слугі наваградскіх ваяводаў і їх намесьнікаў ня маюць права стаяць у дамах мяшчанаў, акрамя як каторы сам сваёй добрай воляй возьме на пастой.

5. Мяшчане наваградзкія маюць вызваленьне ад старожы (службы на сьценах крэпасьці) паводле даўняга звычаю, акрамя як гаспадар сваёй пэрсонай бывае ў горадзе,— тады павінны.

6. Акрамя віленскіх купцоў, іншыя ня маюць гандляваць у розьніцу — ані продаць ані купляць, а толькі:

воск — штукай альбо каменем;
сабалёў, куніц, шашка (тхароў) — па сорак;
вавёрку, гарнастая, ласку, норку — па сто;
сукны — паставам;
кітайку, тафту — кесекам;
шоўк — літрай;
перац, інбір, міндаль і йншыя «простыя зельлі» — каменем;
шафран, мушкаты, цьвет гвазьдзікі, мушкатавы й галганавы цэтвар і «іншыя дарожшыя зельлі» — фунтам;
крамныя дробныя рэчы ўсякага тавару — дзясяткам альбо тузінам; жалеза — возам, белае жалеза — бочкай, альбо стом;
волава, медзь, цыну — каменем;
фігі, ізюм, крошнэлі, віно й піва нямецкае й «іншыя піція чужыя» — цэлай бочкай.

Людзі княскія, панскія й баярскія прывозячы ўсялякі купецкі тавар і таксама страўныя тавары маюць разам, а не па драбніцы продаць.

7. Горад мае права паставіць важніцу, васкабойню й капніцу, і таплёны воск пячатаваць гарадзкой пячаткай.

8. Войту й бурмістрам даецца права распараджацца ўсімі пустымі пляцамі ў горадзе й каля гораду для «усаджэньня і размнажэньня людзей».

9. Даюцца мяшчанам на будоўлю й тэш і на кухню дровы ў лясах і гаях каля места за тры мілі ў Офанаве альбо Громшэўю, акрамя бортных дрэваў, якіх ня маюць чапаці.

10. Дзе раней дабытак свой пасьвілі, там і зараз без перашкоды пасьвіці.

11. Дазваляецца к мескаму пажытку збудаваць млын на рацэ Гарадзечне, на гаспадарскай зямлі, ніжэй плябанскага млына. Аднак каб плата была супольная з тымі млынамі, што Замку належаць.

ШТО ПАВІНЕН БЫЎ ГОРАД

1. Даваць падводу пад гаспадарскага ганца, «калі ўбачыць падводны ліст сыгнетам нашым запячатаваны».

2. Даваць да дзяржаўнага скарбу кожны год па 50 венгерскіх залатых.

3. Калі будуць аб ́яўлены агульнадзяржаўныя разавыя падаткі «сярэбшчына» альбо «ардыншчына» з усіх без выключэньня зьбіраць.

4. Войт мае зьбіраць і пасылаць да скарбу «ваеўшчыну».

5. Ад корчмаў плата ад мёду і ад піва па даўняму.

6. З гарэлага віна плата на Замак, паводле даўняга звычая».

Дзякуючы захаванай ад 1520 года судовай справе, мы можам назваць імя першага наваградскага войта: ім быў Багдан Азарыч. У 1520 годзе ён быў прысуджаны плаціць 20 коп. срэбных грошай за нябожчыка Івашку Нікіціна — у лік пагашэньня пазыкі Гурыну Пятровічу. Пакуль жа ён гэтых 20 коп. не выплаціць, ягоны «гасьціны дом» у цэнтры горада перадаваўся брату нябожчыка Івашкі Макару.

Для гісторыі Беларусі і ўсяго Вялікага княства Літоўскага прывілей Наваградку на Магдэбургскае права значыць ня проста чарговы юрыдычны акт. У яго тэксце замацавалася і захавалася ідэя пераасэнсаваньня ролі князя як гаспадара. Шмат стагодзьдзяў перад гэтым вялікі князь — вайсковы правадыр, які ўзначальвае вояў. Чым большыя вайсковыя посьпехі — тым мацнейшая дзяржава, тым лепшы князь. Але ў прэамбуле наваградскага Магдэбургскага прывілея сфармулявана іншая думка: найлепшы гаспадар ня столькі ад вайсковых посьпехаў, колькі ад устанаўленьня правільных парадкаў і законаў. «Панаваньне вялікіх князёў не так ад праможных войнаў, як ад устанаўленьня правілдовых уставаў альбо правоў, каторымі дзяржава множыцца і да вялікае заможнасьці прыходзіць...» Праз 14 гадоў гэтая ж ідэя больш ёмка будзе рэалізавана ў першым Статуце Вялікага княства Літоўскага.

Мікола НІКАЛАЕЎ.

РАЗВАЖАНЬНІ З БАНАЛЬНАЙ НАГОДЫ

Выйшаў чарговы зборнік. Банальная падзея. Колькі іх цяпер выходзіць! І я прамаўляю ўсякі раз сэнтэнцыю-каментар: у акіян літаратуры выплюхнулі маленькую лыжку вершаў. Тое самае сказаў я сабе, атрымаўшы паэтычны зборнік Ігара Сідарука «Чарнабел»[1]. Назоў цівавы, намёк тут хутчэй не на атамную катастрофу сусьветнага значэньня, а на савецкі тып мысленьня: чарнабелае, або-або, tercia non datum. Аднак, назоў назовам, а што ў зборніку?

А ў зборніку — творы, якія менш за ўсё можна назваць вершамі ў традыцыйным разуменьні гэтага паняцьця. Гэта хутчэй прыпавесьці, дзе кожнае слова нясе заглыблены сэнс.

У пакінутым горадзе,
абгрызеным жамярою
Хутаецца на скразьняку
Чалавек-помнік.

Чаму горад пакінуты? Кім пакінуты? Чаму горад абгрызены жамярою? Ды ўсё таму, што тут ня можа сканаць чалавек-помнік. У маім уяўленьні адразу ўзьнікае помнік фашысту Леніну й вынік ягонага панаваньня — пакінутыя гарады і вёскі, масавая эміграцыя, голад і канібалізм, скразьняк сумленьня...

Навогул, тэксты-прыпавесьці Сідарука ў большасьці сваёй палітызаваныя, але палітызацыя ягоная далёка ад прамалінейнае («удар у лоб») публіцыстычнасьці і бубеннага бою, характэрных для большасьці маладых паэтаў:

У Рыме сусьветным,
у тым маўзалеі
Шкляная труна — там
вампір акалелы...

У некаторай ступені антытэзай згаданым радкам зьяўляецца тэкст «Чарвяк». Тут, на маю думку, таксама вобраз Леніна. Але паэт абыйшоўся без публіцыстыкі, бяз жахаў, вампіраў, фашыстаў і г. д. Для Сідарука Ленін — гэта чарвяк, які хацеў зьесьці зямны шар, але абжэрся і здох. Яго з пашанай пахавалі ў маўзалеі, але чарвяк пасьпеў нарадзіць яшчэ ўсялякіх чарвякоў, і цяпер яны грызуць далей. Даволі прыстойны й арыгінальны вобраз.

Палітыка ў творах Сідарука знаходзіцца як бы «за кадрам», у кантэксьце, між радкоў, яна схавана за сымбалямі. У творы «Рарытэт» такім сымбалям зьяўляецца знак перабудовы — гумовы дубец з двума канцамі. Чаму з двума? Хіба бываюць дубцы з адным, трыма ці больш канцамі? Але гэта толькі на першы погляд здаецца, што таўталёгія. За гэтай уяўнай таўталёгіяй і схавана палітыка. Адным канцом білі па народзе, разганялі мітынгі, а другім канцом народ гвазданўў, уперыў па апрычніках. Між волі ўзьнікае згадка: а мо лірычны герой на вадным зь мітынгаў у час тузаніны выраваў дубінку з рук лягавага й цяпер паказвае свой трафей унукам.

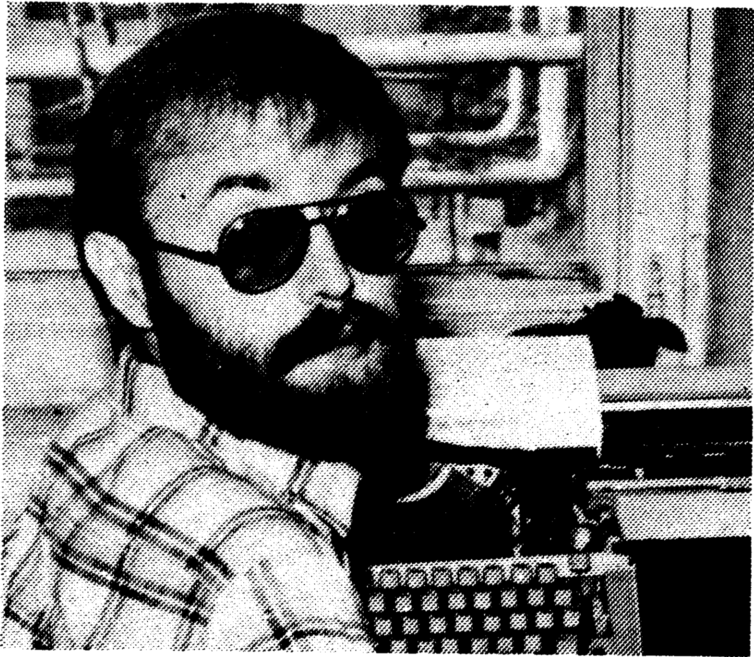
Усе творы Сідарука ў «Чарнабеле» можна ўмоўна падзяліць на дзьве часткі: прыпавесьці і экзыстэнцыйныя замалёўкі. Апошнія — надзвычай цікавая зьява. Уражаньне такое, нібы глядзіш на сьвет праз мокрае шкло ці праз шклянку з вадою: нешта бачыш, а што — невядма. Усё размытае, нярэальнае, хісткае. Тут эстэтыка ў размытасьці, хісткасьці, няпэўнасьці. На паэтыку твора працуе ня вобраз, ня мэтафара, а штрых. Сэнсу нябачна, ды й ці варта шукаць сэнс? Сузірай шлях, а сэнс шляху сам народзіцца ў сьвядомасьці. А калі не народзіцца, то згадаеш, што акрамя лёгікі існуе й псыхалёгія.

Цяпер шмат дыскусіяў вядзецца й наконт масавасьці — элітарнасьці як мастацтва ў шырокім сэнсе, так і паэзіі, літаратуры ўвогуле. Зборнік «Чарнабел» у маскультуру запісаць ані па якіх параметрах нельга: і наклад 900 асобнікаў, і лёгкасьці ўспрыманьня няма — думаць трэба, жаваць, а ня глытаць немаўляцкую кашку, і арыентацыя на чытача адсутнічае (што вельмі правільна, бо лічу: ня твор існуе для чытача, а чытач для твора). Карацей, зборнік элітарны, не для сярэднеарыфметычнага чытача. Просты люд наўрад ці будзе чытаць. Праўда, я правёў акспэрымэнт, даў прачытаць зборнік простаму чалавеку і папрасіў падзяліцца ўражаньнямі. Надзіва, уражаньні ягоныя ад зборніка зьмясьціліся ў вадным даволі экзатычным для друкацыі слове, якое ў больш прыстойным жаргоне гучыць так: «мура». Што ж, плюралізм думкаў. Аднак ці ня зусім розныя рэчы — ўспрыманьне дзеля ацэнкі й успрыманьне дзеля асалоды?

Навогул, творчасьць — гэта пошукі свайго, прыгінальнага, адрознага. І мне часта даводзіцца назіраць, як злуюцца прыхільнікі традыцыяналізму, калі творца пераходзіць звыклыя межы, каноны й вядзе свой пошук у авангардным накірунку. Каюся, сам быў калісь такім, ня ўспрымаў творчасьць Разанава, Пацюпы, іншых нетрадыцыяналістаў, бо выхоўваўся на кніжках М. Лазарука, А. Ленсу ды другіх апалёгетаў сацрэалізму. Аднак усё цячэ, зьмяняецца, і ад чытаньня зборніка як Сідарука, так і йншых я атрымліваю задавальненьне. Як добра, што ідэалёгія сацрэалізму (ці партрэалізму — як лепей?) ня зьнішчылі пачуцьця пошуку, не загналі ўсю літаратуру ў межы сацыяльнага заказу.

Андрэй ПЯТКЕВІЧ.

[1] Ігар Сідарук. «Чарнабел». Кобрынь, 1991 г.

Уільям ШЭКСПІР

САНЕТ 66

Стамлёны ўсім прашу спатолі сьмерць,
Бо скрозь Нішто пануе над зямлёю,
І годнасьць змушана ў рызьзі гібець,
І вера перамешана з гразёю,
І гонар залачоны на шчыце,
І цнота, ў дзень абсьмеяная, плача,
І сілу немач хітрая гняце,
І дасканальнасьць зьнікла да астачы,
І ўлады безьязыкія пяюць,
І доктар Дур над майстрам прыганяты,
І прасьцяком праўдзівага завуць,
І зло цікуе за дабром зацята.
Стамлёны ўсім я б ціха адышоў,
Але ня кінуць тут маю любоў.

Пераклад Ю. ПАЦЮПЫ.

МАЙСТРОЎНЯ

Юры ГУМЯНЮК

ПАВЕРХНЯ

Паверхня, што вастрэйшая за нож,
ніколі не народзіцца нанова.
Яна, нібыта скептык Казанова,
а мо і забаронены чарцёж.

Яе не зьнішчыць нат кіслотны дождж,
і ня стрымае папярэдняя размова.
Ты хоць Адама на ўсіх грэшнікаў памнож,—
паверхня зьнівелюе знак і слова.

Што ні кажы — усе ведаюць яе:
паэты п 'яныя, старыя камуністы;
якая розьніца: ці ёсьць настрой, ці не,—
галоўнае, каб быць заўсёды чыстым!

Тады яна і чарачку нальле,
ажно ў вачах зазьзяюць аметысты.

ПСЫХАДЭЛІЧНАЕ МАСТАЦТВА

Сьвет скаціўся да суцэльнага вар 'яцтва,
быццам п 'яны небарака ля вакзала.
Падсьвядомасьць мне таропка загадала:
«Палюбі псыхадэлічнае мастацтва!»

Я глядзеў на рэчаісныя фарманты,
не зважаючы на знешнія прыкметы.
Прычапляліся агідныя кабеты,
разам зь імі недарэчныя мутанты.

І пыталіся: «Чаму ж ты не вясёлы?
Што за позірк стомлена-пануры?»
Падалося, бы тамтэйшыя прафуры
павылазілі з д 'ябэльскага касьцёла.

А мяне ўвесь час цікавіла праблема,
Як бяз пэндзля выйсьці па-за межы,
паспрачацца з аграмаднай тэлевежай,
папаліць усе на сьвеце тэарэмы.

Толькі сьвет вар 'яцкі чыніць перашкоды,
абуджае ваяроў АЛЬТЭРНАТЫВЫ.
Кожны пяты нараджаецца шчасьлівы,
бо заглохлі звышмагутныя заводы.

Вось і хутка запануе панібрацтва,
а паэты атрымаюць ганарары
і асушаць перапоўненыя чары
на карысьць псыхадэлічнага мастацтва.

ДЫЯЛЕГІ

АЛЕСЬ АРКУШ:
Я не люблю быць у гурце...

— Алесь, ты пішаш вершы. Чым зьяўляецца гэты занятак для цябе?

— Самая вялікая бяда беларускай паэзіі, ды й наогул савецкай,— што яна зрабілася працай дзеля хлеба, сродкам фізычнага існаваньня. Калі ў мяне атрымліваецца добры верш, я нібыта зрабіў нейкае адкрыцьцё, хоць гэта і банальна гучыць — стаў больш духоўна багатым, глыбей пачаў разумець і адчуваць навакольны сьвет. Гэткі працэс робіцца неабходным, як ежа і паветра.

— Твая паэзія няпростая, ня кожны пазнае ў ёй навакольны сьвет.

— У мяне сваю стаўленьне да паэзіі і наогул да літаратуры. Літаратура не павінна быць дакладным адлюстраваньнем жыцьця. Інакш яна робіцца проста гістарычным дакумэнтам, сьлепкам з пасьмяротнай маскі мінулага часу. Няхай сабе нават і вельмі таленавітым. Раман «Майстар і Маргарыта» Булгакава пісаўся на пачатку стагодзьдзя, а актуальным будзе і ў XXI, і XXII стагодзьдзях. Перагляд духоўных каштоўнасьцяў адбываецца кожнае дзесяцігодзьдзе. Яшчэ складаней з паэзіяй. Для мяне яна знаходзіцца паміж музыкай і філёзофіяй. Калі паэт садзіцца пісаць і ведае, пра што ён будзе пісаць,— прадукт такога вершаскладаньня я не ўспрымаю. У мяне няма вершаў патрыятычных, адраджэнскіх, на злобу дня.

— Ты аўтар дзяржаўнавыдавецкай кнігі паэзіі «Вяртаньне», выдавецтва «Мастацкая літаратура» прыняла твой новы зборнік паэзіі. Чаму ты заняўся «самвыдацкай» дзейнасцю?

— Ты маеш на ўвазе кніжачку «Тайніца», што я разам з Павалам Бурдыкам выдаў у Полацку за свой кошт? Гэта вялікая размова. Самае галоўнае — мы спрабуем адрадзіць старажытны культурны цэнтар — горад Полацак. А без выдавецкай справы, сваёй, мясцовай, абыйсьціся немагчыма. З гэтае ж прычыны з дапамогай выдавецкага таварыства «Свабода» я са сваімі сябрамі спрабую выдаваць літаратурны альманах «Ксэракс Беларускі». Для ўсяго гэтага патрэбны значныя грашовыя сродкі. Таму наша выдавецкая справа марудна вырашаецца.

— Відаць, патрэбныя спонсары?

— Безумоўна, патрэбныя. Але дзе іх знойдзеш?

— Давай вернемся да паэзіі. Як успрымаюць твой занятак твае блізкія — жонка, бацькі, сваякі?

— Мая жонка таксама чалавек мастацтва, яна габэленшчыца, таму на ўзьметку духоўнага і побытавага ў нас непаразуменьняў ня бывае. Есьць жа некаторыя сваякі, якія ўспрымаюць мяне як дзівака. Але я ня крыўдую.

— Каму ты любіш чытаць свае новыя вершы?

— Нікому, я не аматар чытаць свае вершы. Чытаю толькі на сустрэчах з чытачамі.

— А жонцы?

— Яна чытае з паперы.

— А ці бываюць у вас з жонкай, маецца на ўвазе ў творчасьці, духоўныя пазычаньні адзін у ваднаго?

— Бывае. Напрыклад, бальшасьць габэленаў Таццяны названы радкамі з маіх вершаў. Напэўна, яны яе падштурхнулі, надалі творчы імпульс.

— Ці прысьвячаеш ты каму свае вершы?

— Прысьвячаю: сябрам (галоўным чынам маладым паэтам), духоўна блізкім мне людзям, жонцы.

— У літаратуры немагчыма быць аднаму. Зь кім ты найбольш кантактуеш, каго паважаеш?

— Я не люблю быць у гурце, праўда, у свой час быў у «Тутэйшых», але гэта зусім зь іншых, хутчэй палітычных прычынаў. Аднак сяброў у мяне шмат: паэт, які жыве ў Вільні, Алег Мінкін, крытык Сяргей Кавалёў, маладыя літаратары Ігар Сідарук Юры Гумянюк й іншыя. Бязумоўна, сябрую зь землякамі: Уладзімерам Арловым, Лявонам Баршчэўскім, Вінцэсем Мудровым, Павалам Бурдыкам.

— Ты вылучаўся ў дэпутаты, а як ставішся да палітыкі?

— Палітыкай займацца не хачу. Хаця падтрымліваю, чым магу, ўсе арганізацыі й партыі, якія сур 'ёзна займаюцца пытаньнямі адраджэньня Беларусі.

— Дзякуй за размову. Творчых посьпехаў табе!

**Гутарыў
Андрэй МАРЦІНКЕВІЧ.**

Ігар СІДАРУК

ТЫ СЬМЯЕШСЯ, А ЯМУ ЖЫЦЬ...

Апавяданьне

Мужык з ранку п 'яны. Ляжыць на канапе. Спружыны яе рыпяць ад кожнага руху.

Паварочваецца на другі бок мужык з тупой, упартай мэтадычнасьцю. Пры гэтым моташна і зло стогне:

— Хрэнова. Галава баліць. Захварэў я... Хрэнова. Галава баліць. Захварэў я...

Я сяджу ў фатэлі, майструю камізэльку. Спрабую ўспомніць імя свайго мужыка. Аднак гэта ня мае значэньня.

Ен стогне, я вяжу, набліжаецца поўдзень. Хутка павінна прыехаць мая сяброўка.

А адзінаццатай зазірае суседка. Падазрона аглядае пакой.

— Ты што гэта робіш?

— Камізэльку вяжу.

— Якую камізэльку?

— Хіба ты сьляпая?

Суседка чэша пад пахамі:

— Ці ёсьць у вас запаліць?

Адкідваю вязаньне. Варашу смецьце на падлозе. Знаходжу пусты цыгарэтны пачак.

— Няма.

— А гэта што? — раптам ўскрывае суседка. Кідаецца да канапы, дзе стогне п 'яны мужык.

Яе пальцы шныраюць у прарэсе ягоных штаноў і выцягваюць на белы сьвет скамечаны пачак «Беламору».

— Вось дык схаваў! — рагоча яна ўзрадавана і дастае папіросу.

Запалкі шукае чамусьці ў мяне пад спадніцаю. Іншы раз прамаўчала б. Але гэта мая любімая, у белыя гарохі.

Хапаю суседку за косы і моцна б 'ю тварам аб сьценку. Яна зьдзіўлена глядзіць на мяне. Выходзіць, ціха прычыняючы за сабою дзьверы...

Выціраю рукі аб хвартух.

У павуту над тэлевізарам трапляе муха. Павук кранае яе лапамі. Павук нейкі дохлы. Муха гудзіць яму нешта абразлівае ў адказ.

Выходжу на кухню. Смажу яешню. Мужык есьці ня можа, яго пачынае ванітаваць, я зьядаю яешню сама.

Сяброўка прыязджае а другой гадзіне дня. Уваходзіць у пакой, расчыняе валізку.

З-пад кучы бялізны выскоквае маленькі сабачка. Правальваецца ў шчыліну ў падлозе.

Сяброўка хапае яго за заднюю лапу, цягне да сябе. Лапа адрываецца. Сабачка скуголіць і падыхае.

— Ну і хрэн зь ім! — гаворыць мужык, сеўшы.

Сяброўка ўтапурваецца ў ягоныя валасатыя ногі.

— Пахаваем на балконе.

— Ен што, п 'яны ў цябе?

— Які п 'яны! — бурчыць мужык.— Захварэў.

Сяброўка хутка распранаецца, нырае да яго пад коўдру. Я саджуся за камізэльку. У іх нічога не атрымліваецца.

У ванным пакоі цурчыць вада. Мыла там няма... Сяброўка мыецца сваім. Не дамыўшыся, засынае.

Вада льецца цераз край. Залівае кватэру. Мужык акунае ў яе галаву і рагоча.

Сяброўка прачынаецца. Забываецца на адзеньне, падыходзіць да вакна.

— Глядзі,— кажа яна,— якія вялікія вушы ў таго мужчыны!

Выглядваю на вуліцу. На лаўцы сядзіць чалавек. Ягоныя вушы дакранаюца яму да плечаў.

— Сапраўды, вялікія. Але ты сьмяешся, а яму з такімі жыць. Хіба гэта не бесчалавечна?

Сяброўка змаўкае. Зьбірае сваю валізку. З трэскам грукае дзьвярыма. Апранацца яна так і ня стала.

Я прутком прабіваю сабе руку. Доўга назіраю, як капае на кінутую бялізну кроў.

Мужык плюе ў павуту. Спрабуе сьлінаю зьбіць павука.

У расчыненыя дзьверы ўваходзіць чалавек зь вялізарнымі вушыма.

НОВЫ КОНКУРС!
ГУЛЬНЯ-ВІКТАРЫНА «ЦІ ВЕДАЕЦЕ ВЫ СВОЙ ГОРАД!»

ПЕРАМОЖЦАЎ ЧАКАЮЦЬ КАШТОЎНЫЯ ПАДАРУНКІ!

Спонсары гульні-віктарыны фірма «НІКА IMEX», турыстычны цэнтар КАФ «БАЦЬКАЎШЧЫНА», праектна-будаўнічае МП «СЛАВЯНЕ»!

ПЫТАНЬНЕ ПЕРШАЕ: Які з гэтых касьцёлаў быў пабудаваны раней і ў якім стагодзьдзі?

Адказы дасылаць на працягу 10 дзён ад дня выхаду нумара.

4, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

9.00. «Сумаваць не трэба...». Фільм-канцэрт. **9.30.** Паказвае Віцебск. **10.30, 12.00.** «Да вас, сучаснікі мае...» Фільмы. 1-ы і 2-і. **11.30.** Кіназала праграмы «Здароўе». **13.10.** «У стылі джаз-рэтра». Фільм-канцэрт. **13.30.** «Сёння і штодзень». Тэлефільм. **14.30.** «Велічхана». Мастацкі фільм (Балгарыя). **16.05.** Дзень адкрытых дзвярэй у Мінскім вышэйшым інжынерным зянітна-ракетным вучылішчы. **16.30.** Гісторыя Беларусі. 5-ы клас. **16.55.** Мультфільмы. **17.50.** «Міс Еўропа-91». Шоу-праграма. **19.20.** Біржа «Глорыя» прапануе... **19.25.** Мінская брама.**20.00.** Партнёр. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.25.** Студыя «Мэта». Праблемы, перспектывы, гісторыка-дакументальных хронік «Памяць».**22.10.** Спартыўны тэлекур ер. **22.30.** НІКа.

I КАНАЛ. ОСТАНКИНО

7.00. Фольклорный праздник во Фленово. **7.30.** Документальный фильм. **8.00, 14.25.** Мультфильмы. **8.40.** Бумеранг. **9.10.** Все любят цирк. **9.55.** Европа плюс.**10.40.** Художественный фильм для детей «Мария, Мирабелла в Транзистории». (Румыния). **11.50.** Неизвестная Тарасова. **12.35.** Премьера художественного телефильма «Богатые тоже плачут» (Мексика). **14.00, 20.00, 23.00.** Новости (с сурдопереводом). **14.40.** Шире круг. **16.25.** «За что?» Документальный фильм. **17.20.** Хоккей. Чемпионат мира. Сборная России — сборная Канады. В перерыве — Спокойной ночи, малыши! **20.35.** Художественный фильм. «Полнозвучный «Галеон». **21.40.** Портрет на фоне. **22.20.** Концерт Е. Образцовой. **23.25.** Супермодель-92.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Время деловых людей. **8.25.** Наш сад. **8.55.** Фольклор. **9.40.** «Сказка о сказке». Художественный фильм для детей. **10.10.** Мастера. Премьера видеофильма «Скрипач». В. Третьяков. Фильм 2-й. **11.05.** «Легенды о любви». Телефильм. **11.55.** Мультфильм. **12.05, 17.10.** Документальная панорама. **13.20.** «Женя, Женечка и «катюша». Художественный фильм. **14.40.** «Бруно Бауэр уйдет последним». Телефильм. **15.20.** Театральный разъезд. **16.05.** Великобритания сегодня. **16.45.** Цирковая программа. **17.30.** Рэй Чарльз. 50 лет в музыке. **19.20.** Праздник каждый день. **19.30.** Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 39-я серия. **20.20.** Балет Санкт-Петербурга. Арт-центр «Медный всадник». **21.00, 22.25.** Пятое колесо. **22.20.** Астрологический прогноз. СКИМ-экспресс. **23.20.** Анекдоты от Адама.

ПОЛЬША-I

14.00. Новости. **14.40.** Программа дня. **14.45.** Как это делается в Англии. **15.15.** Азбука экономики. **15.20.** Документальный фильм. **15.35.** Экономика США. **16.05.** Азбука экономики. **16.10.** Развитие фирм. **16.40.** Учительский университет. **17.10.** Программа дня. **18.15.** Телеэкспресс. **18.35.** Антенна. **19.00.** «Эльф». Сериал пр-ва США. **19.30.** Страны, народы, события. **20.00.** Общественное мнение. **20.15.** Спокойной ночи. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.05.** Телетеатр. М. Хемар. «То, что самое прекрасное». **22.55.** Спортивная студия. **23.25.** «Только до рассвета». Теленовелла. **23.45.** Новости. **00.00.** «Любовь блондинки». Фильм пр-ва Чехословакии. **01.20.** Поэтическая программа.

ПОЛЬША-II

17.25. Приветствие. **17.30.** Панорама. **17.40.** Зонд. **18.10.** Артист и его мир. **18.40.** Отчизна. **19.00.** Местная программа. **19.30.** «Бюро, бюро». Сериал пр-ва Германии. **20.00.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.20.** «Двойка» представляет. **20.30.** Концерт. **21.00.** Большой мяч. **21.25.** «В тени дворца». Документальный фильм. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Публицистическая программа. **23.00.** «Жуткие повести». Сериал пр-ва Англии. **00.00.** Марафон трезвости. **00.35.** Репортаж с выставки. **01.00.** Панорама.

5, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

9.00. Прычаснасць. Тэлефільм. **9.50.** Для школьнікаў. «Пакуль я жывы, я з табою...». Тэлеспектакль. **10.35.** «І матчыных напеваў успамін». Фільм-канцэрт. **11.05.** «Халоднае лета пяцьдзесят трэцяга». Мастацкі фільм. **12.45.** «Прэлюдыя». Музычны фільм. **13.15.** Фільм — дзецям. «Мэры Попінс, да пабачэння». 1-я і 2-я серыі. **15.30.** Гады маёй вясны. **16.00.** Праграма мультфільмаў. **17.15.** Прэм 'ера відэафільма Беларускага тэлебачання «Арканы імперыі».**18.20.** Фестываль мастацтваў «Мінская вясна». **19.40.** Эканамічная хваля. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.25.** Тэлебіржа. **21.40.** «Радаўніца». Мастацкі фільм. **22.55.** НІКа.

I КАНАЛ. ОСТАНКИНО

5.00. Утро. **7.35, 13.05.** Мультфильмы. **8.10.** Концерт.**8.30.** «Полнозвучный «Галеон». Художественный фильм. **9.35.** Хоровое пение России. **10.15.** «Сотвори добро ближнему». Документальный фильм. **11.00, 14.00, 17.00, 20.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.25.** Институт человека. **12.05.** Ритмическая гимнастика. **12.35.** Фермата. **13.15.** Паролимпийские игры-92. **13.55.** Блокнот. **14.25.** Спорт и не только. Н. П. Старостин. **14.45.** «Случай в аэропорту». Художественный фильм. 1-я серия. **16.05.** Детский музыкальный клуб. **16.45.** К международному телемарафону «Солдаты XX века против войны». **17.25.** НЭП. **17.55.** Футбольное обозрение. **18.25.** Художественный фильм. «Торможение в небесах». **19.45.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** «Новая студия» представляет: «Пресс-клуб». В перерыве — Новости.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00. Вести. **7.20.** Золотая шпора. **8.05, 8.50.** Французский язык. **8.35.** Досуг. **9.20.** Детский час (с уроком французского языка). **10.20.** Наш сад. **10.50.** Азы карьеры. **11.05.** Пилигрим. **11.50.** «Санта-Барбара». Художественный телефильм. 39-я серия. **12.40.** Крестьянский вопрос. **15.00.** Там-там-новости. **15.15.** «Детские мечты». Премьера многосерийного фильма (Франция). 1 серия. **15.35.** Студия «Рост». **16.05.** «Топор остер». Телефильм. **16.15.** Простор +. **16.45.** Тинко. **17.00.** Трансросэфир. **17.45.** Криминальные вести. **18.00.** Парламентский вестник. **18.15.** Губернатор. **18.45.** «Последний восход». Документальный фильм. **19.20.** Праздник каждый день. **19.30.** Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 40-я серия. **20.20, 22.30.** РИА ТВ и Российское телевидение представляют... **20.40.** Информационно-аналитическая программа «Зеркало». **21.10.** Мир спорта глазами «Жиллетт». **21.40.** Деловой курьер.**22.00.** Вести. Астрологический прогноз на завтра. **22.25.** Спортивная карусель. **22.40.**Теннисное обозрение. **23.05.** М. Волошин и Коктебель. **23.15.** «Улыбнись». Эстрадный концерт.

ПОЛЬША-I

9.00. «Здравствуйте!». **10.00.** Новости. **10.10.** Дошкольники дома. **10.35.** Поговорим о детях. **10.45.** Это может пригодиться. **11.00.** «Династия». Серия 134. **11.50.** Это может пригодиться. **12.05.** Четверть часа на экране. **12.20.** Тележурнал. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Агрошкола. **13.50.** Сырье. **14.05.** Свидетели прошлого. **14.20.** Физика. **14.50.** Возможен ли новый Чернобыль? **15.00.** Химия. **15.30.** Встреча на Ефрате. **15.55.** Приключения капитана Ремо. **16.15.** Научно-популярный журнал. **16.30.** «3-2-1 — контакт». Сериал пр-ва Англии. **17.10.** Программа на вечер. **17.15.** Для детей. «Тик-так». **18.05.** Английский язык для детей. **18.15.** Телеэкспресс. **18.35.** «Кролик Багс». Мультипликационный сериал. **19.00.** «Вторая русская революция». Документальный сериал. **20.00.** Рождение фирмы. **20.15.** Спокойной ночи. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.05.** «Династия». Серия 134. **22.00.** Студия публицистики. **23.15.** Рок-экспресс. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Водка, разреши жить... **00.25.** Семейный альбом. Американский курс английского языка. **00.50.** Поэтическая программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.40.** Утро. **9.10.** «Диплодоряне». Мультсериал. **9.35.** Женский журнал. **10.00.** Местная программа. **10.30.** Утро. **10.40.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **11.00.** Новости. **11.15.** Французский язык. Урок 21-24. **11.45.** Телеклиника доктора А. Кашпировского. **12.10.** Утро. **16.45.** Приветствие. **16.50.** «Диплодоряне». Мультипликационный сериал. **17.15.** Спорт. **17.30.** Панорама. **17.40.** Трагедия Чернобыля. **18.05.** Обзор кинохроник. **18.40.** Моя молитва. **19.00.** Местная программа. **19.30.** «Под общей крышей». Сериал пр-ва Франции. **19.55.** Евровидение. **20.00.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.20.** Публицистическая программа. **20.30.** Английский язык. Урок 30. **21.00.** Большой спорт. **21.30.** Мои книги. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** «Экскалибур». Фильм пр-ва Англии. **01.00.** Панорама.

6, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.30. Раніца рэспублікі. **8.45.** «Амарочка». Кінанарыс. **9.00.** Вызваленчае мастацтва. 5-ы клас. **9.25.** Студыя «Мэта». Праблемы, перспектывы гісторыка-дакументальных хронік «Памяць». **16.30.** Навіны. **16.25.** Мультфільмы. **17.00.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **17.10.** Прэм 'еры кіно. **17.55.** «Гарадніца». (Гр.). Літаратурна-мастацкая праграма. **18.45.** Веснік гарсавета. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны. (Гомель). **19.10.** Наш каментарый. **19.15, 23.20.** Відэаканал «5+».**20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.25.** Да дня радыё, свята работнікаў усіх галін сувязі. Прымаюць удзел супрацоўнікі тэлебачання і радыё, творчая інтэлігенцыя Рэспублікі. Прамая лінія. **22.55.** НІКа. **23.10.** Футбол-92. Вынікі тура.

I КАНАЛ. ОСТАНКИНО

5.00. Утро. **7.35, 17.55.** Мультфильмы. **8.20.** Детский музыкальный клуб. **9.00.** «Торможение в небесах». Художественный фильм. **10.15.** Футбольное обозрение. **10.45.** Как добиться успеха. **11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00.** Новости (с сурдопереводом). **11.20.** Под знаком «Пи». **12.10.** Спортивная программа. **13.10.** Блокнот. **13.15.** Телемикст. **14.20.** Сегодня и тогда. **14.50.** «Случай в аэропорту». Художественный фильм. 2-я серия. **16.05.** «Рок Макс». «Неборт-90». **17.25.** Максима. **18.00.** Фильмы режиссера Г. Чухрая. «Чистое небо». **19.45.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Театр плюс ТВ. **21.45.** Фермата. **22.15.** Тема. **23.25.** Футбол. На пути к Уэмбли.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.20.** Тема с вариациями. **8.05, 8.50.** Немецкий язык. **8.35.** Досуг. **9.20.** Студия «Рост». **9.50.** «Сказка о сказке». Художественный фильм для детей. **10.20.** Губернатор. **10.50.** Эстрадный концерт. **11.50.** «Санта-Барбара». Художественный фильм. 40-я серия. **12.40.** Крестьянский вопрос. **15.00.** Там-там-новости. **15.15.** Азы карьеры. **15.30.** Тема с вариациями. **16.15.** Христианская программа. **16.45.** Тинко. **17.00.** Трансросэфир. **17.45.** Версия. **18.00.** Лицом к России. **18.15.** Студия «Нота бене». **19.20.** Праздник каждый день. **19.30.** Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 41-я серия. **20.20.** Репортер. **20.40.** Телевизионный театр России «Бабочка-бабочка». Премьера телеспектакля. **22.20.** Астрологический прогноз. СКИМ-экспресс. **22.25.** Апокриф.

ПОЛЬША-I

9.00. «Здравствуйте!». **10.00.** Новости. **10.10.** Дошкольники дома. **10.35.** Поговорим о детях. **10.45.** Выше голову. **11.00.** «Женщина за прилавком». Фильм пр-ва Чехословакии. **11.50.** Выше голову. **12.05.** Народная культура. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Агрошкола. **13.45.** Орфография. **14.05.** Встреча с паном Паскем. **14.40.** Телебиографический словарь. **15.05.** Из нашей истории. **15.45.** Встречи с литературой. **16.20.** Гордость польской науки. **16.40.** Учительский университет. **17.10.** Программа на вечер. **17.15.** Летучий голландец. **17.45.** «Последний электрический рыцарь». Сериал пр-ва США. **18.15.** Телеэкспресс. **18.35.** Здоровье. **19.00.** «Билл Гоусби шоу». Сериал пр-ва США. **19.30.** Энциклопедия II мировой войны. **20.00.** Десять минут для министра труда. **20.15.** Спокойной ночи. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** Спортивная студия. **22.10.** Рефлекс. **23.25.** «Только до рассвета». Теленовелла. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** «Дом». Сериал пр-ва Польши. **01.20.** Поэтическая программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.40.** Утро. **9.10.** «Космические войска США». Мультсериал. **9.35.** Женский журнал. **10.00.** Местная программа. **10.30.** Утро. **10.40.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **11.00.** Новости. **11.15.** Утро. **16.45.** Приветствие. **16.50.** «Космические войска США». Мультсериал. **17.15.** Спорт. **17.30.** Панорама. **17.40.** Экостресс. **18.00.** Розыгрыш лото. **18.05.** Документальный фильм. **19.00.** Местная программа. **19.30.** «Алло, алло». Сериал пр-ва Англии. **20.00.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.20.** Интервью двойки. **20.30.** Английский язык. Урок 60. **21.00.** «С течением реки». Сериал пр-ва Австралии. **22.00.** Панорама. **22.25.** Экспресс репортеров. **23.00.** Театральная студия «Двойки». **00.05.** «Я — за». Ева Летовская. **00.35.** Новая артистическая действительность. **01.00.** Панорама.

7, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.30. Раніца рэспублікі. **8.45.** Тэлефільм. «Ганна Ахматава. Рэквіем». **9.15.** «Заўтра была вайна». Мастацкі фільм з субцітрамі.**16.30.** Навіны. **16.35.** Беларуская літаратура. 8-ы клас. **17.10.** Для школьнікаў. **17.50.** Мультфільм. **18.00.** Да Дня Перамогі. «Салдаты мінулай вайны». (Гр.). **18.35.** Выступленне ансамбля народнай музыкі «Бяседа». **18.55.** Рэклама. **19.00.** Абласныя навіны (Гродна). **19.10.** Зачытайце маё пісьмо... **19.15.** Кінанарыс. **19.30.** Сустрэча са старшынёй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. С. Шушкевічам. Прамая лінія. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.25.** Служба інфармацыі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь паведамляе... **21.45.** Творчае маладзёжнае аб 'яднанне «Крок» прадстаўляе... **23.15.** НІКа.

I КАНАЛ. ОСТАНКИНО

5.00. Утро. **7.35.** Мультфильмы. **8.20.** Концерт. **9.00, 20.35.** Международный телемарафон «Солдаты XX века против войны». **12.00, 15.00, 18.00, 20.00, 23.00.** Новости. **18.15.** Художественный фильм «Пани Мария». **19.45.** Спокойной ночи, малыши! **23.20.** Программа передач. **23.25.** Бильярд. **23.55.** Звуковая дорожка.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00. Вести. **7.20.** Азы карьеры.**7.35.** «К-2» представляет: «На экране Америка». **8.05, 8.50.** Испанский язык. **8.35.** Досуг. **9.20.** Тема с вариациями. «Встреча с музыкой». Передача 2-я. **10.05.** Телевизионный театр России. «Бабочка-бабочка». **11.20.** Педагогика для всех. **11.50.** Художественный телефильм. «Санта-Барбара». 41-я серия. **12.40.** Крестьянский вопрос. **15.00.** Там-там-новости. **15.15.** Телеассамблея. **15.55.** Документальная панорама. **16.15.** Школа менеджеров. **16.45.** Тинко. **17.00.** Господа-товарищи. **17.15.** Россия и мир. **17.45.** Парламентский вестник. **18.00, 19.30.** Международный телемарафон «Солдаты XX века против войны». **19.20.** Праздник каждый день. **20.30.** Хроно. **21.00, 22.30.** Пятое колесо. **22.00.** Вести. Астрологический прогноз на завтра. **22.25.** Спортивная карусель. **23.20.** Международный конкурс спортивных бальных танцев.

ПОЛЬША-I

9.00. «Здравствуйте!». **10.00.** Новости. **10.10.** Дошкольники дома. **10.35.** Поговорим о детях. **10.40.** Программа дня. **10.45.** Приятное с полезным. **11.00.** Художественный фильм. **11.50.** Приятное с полезным. **12.05.** После шестидесяти. **12.35.** Военно-публицистическая программа. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Агрошкола. **13.50.** «Прекрасный механизм». Документальный сериал. **14.40.** Документальный фильм. **15.15.** Мы живем в Польше. **15.40.** Вокруг света. **16.10.** Животные мира. **16.40.** Через моря и льды. **17.10.** Программа на вечер. **17.15.** Для молодежи. «Квант». **18.15.** Телеэкспресс. **18.35.** Католический журнал. **19.00.** «Шерлок Холмс и доктор Ватсон». Сериал пр-ва Англии. **19.25.** Животные Америки. **19.55.** Право и бесправие. **20.15.** Спокойной ночи. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.05.** Детектив из Ниццы». Сериал пр-ва Франции. **22.35.** Пегас. **23.05.** Журнал развлекательной музыки. **23.35.** Кулуары. **23.45.** Вечерние новости. **00.05.** Дивертисмент. **00.50.** Поэтическая программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Утро. **9.10.** «Новые приключения Хе-мэна». **9.40.** Женский журнал. **10.00.** Местная программа. **10.30.** Утро. **10.40.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **11.00.** Новости. **11.15.** Английский язык. Урок 30. **11.45.** Утро. **16.45.** Приветствие. **16.50.** «Новые приключения Хе-мэна». **17.15.** Спорт. **17.30.** Панорама. **17.40.** Журнал купцов и промышленников. **18.05.** Документальный фильм. **19.00.** Местная программа. **19.30.** «Марк и Софи». Сериал пр-ва Франции. **19.55.** Евровидение. **20.00.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.20.** Какая конституция. **20.30.** Французский язык. Уроки 21-24. **21.00.** Спортивная студия. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Без обезболивания. **23.00.** «Карноблюменблау». Фильм пр-ва Польши. **00.30.** Весь мир играет комедию. **01.00.** Панорама.

8, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.30. Раніца рэспублікі. **8.45.** «Млын». Кінанарыс. **9.00.** Беларуская літаратура. 8-ы клас. **9.35.** Да свята Перамогі. **9.55.** «Чаканне палкоўніка Шалыгіна». Мастацкі фільм. **16.30.** Навіны. **16.35.** Мультфільмы. **17.15.** «Голас». Літаратурна-мастацкі відэаканал для школьнікаў. **18.00.** «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Магілёў). **19.10.** Наш каментарый. **19.15.** Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. **19.40.** Гаворым па-беларуску. **20.05.** Мінская брама. **20.35.** Рэклама. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.25.** Тэлебіржа. **21.40.** «Гу-га». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **23.50.** НІКа.

I КАНАЛ. ОСТАНКИНО

5.00. Утро. **7.35.** Мультфильмы **8.10.** Фильм-концерт. **8.50.** «Пани Мария». Художественный фильм. **10.15.** Документальные фильмы. **11.00, 14.00, 17.00, 20.00.** Новости (с сурдопереводом).**11.25.** Клуб путешественников. **12.15.** Волейбол. Первенство мировой лиги. Мужчины. Сборная КНР — сборная СНГ.**13.15.** Блокнот. **13.20.** Бридж. **13.45.** Бизнес-класс. **14.25.** «Случай в аэропорту». Художественный фильм. 3-я серия. **15.40.** «Между нами, девочками...». Передача для старшеклассников. **16.20.** Человек и закон. **17.25.** Премьера художественного фильма для детей «Эмиль из Леннеберги». 5-я серия. **17.50.** Премьера публицистического телефильма «Всадник на белом коне». О маршале Г. К. Жукове. **18.50.** «ВИД» представляет «Поле чудес». **19.45.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** «ВИД» представляет: «Забудь войну», «Музобоз», «Хит-конвейер», «Шоу-биржа». В перерыве — Новости. **00.15.** «Вылет задерживается». Художественный фильм.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00. Вести. **7.20.** Время деловых людей. **8.20, 9.05.** Английский язык. **8.50.** Досуг. **9.40.** Студия «Нота бене». **10.20.** Фарс-мажор. **10.50.** Параллели. **11.15.** «Полосатый рейс». Художественный фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **15.00.** Там-там-новости. **15.15.** Первый тайм. **15.30.** Трансросэфир. **16.15.** Простор +. **16.45.** Тинко. **17.00.** Открытый мир. **17.45.** М-трест. **18.10.** Белая ворона. **19.20.** Праздник каждый день. **19.30.** День рождения России. **19.40.** Маленькие музыкальные вечера. **20.15.** «К-2» представляет... «Медиа», «Абзац», «3, 2, 1». **22.00.** Вести. Астрологический прогноз на завтра. **22.20.** «К-2» представляет: художественный фильм «Кома».

ПОЛЬША-I

9.00. «Здравствуйте!». **10.00.** Новости. **10.10.** Дошкольники дома. **10.35.** Поговорим о детях. **10.40.** Программа дня. **10.45.** Школа для родителей. **11.00.** «Наследство Гульденбургов». Сериал пр-ва Германии. **11.45.** Школа для родителей. **12.00.** Встречи на огороде. **12.30.** Программа сельскохозяйственной редакции. **12.40.** Моя молитва. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Агрошкола. **13.45.** Приглашает образовательное телевидение. **14.00.** Телепластикон. **14.20.** Эко-лего. **14.40.** Ислам. Легенды и действительность. **15.10.** Азбука экономики. **15.15.** Если не Оксфорд, то что? **15.35.** Граница. **15.45.** Немного другой документ. **16.15.** Школа жен. **16.35.** Учительский университет. **17.10.** Программа дня. **17.15.** Для самых маленьких. **18.05.** Английский язык для детей. **18.15.** Телеэкспресс. **18.35.** Лаборатория. **18.55.** За рулем. **19.00.** «Наследство Гульденбургов». Сериал пр-ва Германии. **19.50.** Театральный журнал. **20.15.** Спокойной ночи. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.05.** «Победа любви». Сериал. **22.35.** Польские зоопарки. **22.50.** Журнал «60/90». **23.25.** «Только до рассвета». Теленовелла. **23.45.** Вечерние новости. **00.30.** Программа французского телевидения. **01.35.** Ночь со звездами.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.40.** Утро. **9.00.** Приветствие. **9.10.** «Пиф и Геркулес». Мультсериал. **9.35.** Женский журнал. **10.00.** Местная программа. **10.30.** Утро. **10.40.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **11.00.** Новости. **11.15.** Английский язык. Урок 60. **11.45.** Утро. **16.45.** Приветствие. **16.50.** «Пиф и Геркулес». Мультсериал. **17.15.** Из Краковского архива. **17.30.** Панорама. **17.40.** Развлекательная программа. **18.10.** «Нагой Голливуд». Сериал пр-ва Англии. **19.00.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** «Заговор молчания». Фильм пр-ва Канады. **00.10.** Развлекательная программа. **00.40.** Документальный фильм. **01.00.** Панорама.

9, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

9.00. Сёння — свята Перамогі. «Гэты дзень мы набліжалі, як маглі». **9.35.** «Хроніка пікіруючага бамбардзіроўшчыка». Мастацкі фільм. **10.50.** «Паўночныя эцюды». Тэлефільм. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** «Праз усю вайну». Фільм-канцэрт. **11.35.** Тэлефільмы «Салдацейкі», «Надзя, Надзечка, Надзея». **12.25.** Сёння — свята Перамогі. **12.35.** «Памяць сэрца». Сустрэча з народным вакальным ансамблем ветэранаў вайны і працы. **14.05.** Для школьнікаў. Тэлеклуб «Пошук». **14.35.** Мультфільмы. **14.55.** Кампазітары Беларусі. **16.05, 19.50.** Студыя «Мэта». **16.35.** «Майскі вальс». Майстры мастацтваў — вайскоўцам. **17.50.** Светлай памяці загінуўшых у барацьбе супраць фашызму. Мінута маўчання. **18.05.** І. Брамс. Сімфонія № 1. **18.50.** Кінанарыс. **19.00.** Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Дынама» (Мінск) — БелАЗ (Жодзіна). 2-і тайм. **20.25.** «Рамэо і Юлія». Фрагмент балета. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.25.** Тэлебіржа. **21.40.** «Сінема» прадстаўляе мастацкі фільм «Кардэбалет». (ЗША). **23.30.** НІКа. **23.45.** Футбол-92. Вынікі тура.

I КАНАЛ. ОСТАНКИНО.

7.00. Мультфильмы. **7.40.** Видеоканал «Содружество». **8.50.** Радио «Труба». **9.25.** Победители. **10.25.** Играй, гармонь! **10.55.** В мире животных. **11.35.** Художественный фильм «В шесть часов вечера после войны». **13.50.** Хоккей. Чемпионат мира. Полуфинал. В перерыве — Новости. **16.30.** Художественный фильм. «Женя, Женечка и «катюша». **17.50.** Светлой памяти павших в борьбе против фашизма. Минута молчания. **18.05.** Л. Бетховен. Соната № 14 «Лунная». **18.25.** Хоккей. Чемпионат мира. Полуфинал. 1-й и 2-й периоды. В перерыве — Спокойной ночи, малыши! **20.00, 23.00.** Новости. **20.35.** Хоккей. Чемпионат мира. Полуфинал. 3-й период. **21.15.** «Виктория». Фестиваль солдатской песни. **23.25.** Продолжение фестиваля солдатской песни. **23.55.** «Был месяц май». Художественный фильм.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 19.00. Вести. **7.20, 9.30.** Документальная панорама. **7.50.** Баскетбольное обозрение. НБА. **8.20.** Мульти-пульти. **9.00.** Программа «03». **10.00.** Видеоканал «Плюс одиннадцать». **11.15.** Как жить будем? **12.00.** Могикане. **12.30.** Парад Победы мира. Трансляция праздничного шествия ветеранов войны, оркестров из России, США, Германии, Италии (в перерыве — Вести). **14.30.** Кинотеатр повторного фильма. «Два бойца». **15.50.** Телеканал «Фортуна». **16.30.** Пилигрим. **17.15, 22.25.** Ретро. «Голубой огонек».**17.50.** Светлой памяти павших в борьбе против фашизма. Минута молчания. **18.00.** Праздничный концерт, посвященный Дню Победы. **19.20.** Праздник каждый день.**19.30.** Продолжение праздничного концерта, посвященного Дню Победы. **20.30.** «Женя, Женечка и «катюша». Художественный фильм. **22.00.** Вести. Астрологический прогноз на завтра. **22.55.** Конкурс песни Евровидения.

ПОЛЬША-I

8.30. Программа дня. **8.35.** Вести. **8.55.** Все об огороде. **9.20.** Из Польши. **9.30.** Агрорынок. **10.00.** Новости. **10.10.** «Зерно»— программа католической редакции для детей. **10.35.** Программа для детей и молодежи. **11.30.** Английский язык для детей. **11.35.** «Черепашки ниндзя». Мультсериал. **12.00.** Святыни природы. **12.30.** Телеконцерт пожеланий. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Путешествия далекие и близкие. **13.50.** Эко-эхо. **14.00.** Документальная программа. **15.00.** «Утиные истории». Мультфильмы У. Диснея. **16.15.** Телетеатр разнообразия. В. Гавел. «Вернисаж». **17.05.** Родом из Польши. **17.40.** Домашний советник. **18.15.** Телеэкспресс. **18.35.** Новый стиль. **19.00.** «Детектив в сутане». Сериал пр-ва США. **19.45.** С камерой среди зверей. **20.00.** Тележурнал для детей. **20.10.** Спокойной ночи. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Польские зоопарки. **22.00.** Конкурс песни Евровидения. **01.05.** Ночное кино. Художественный фильм.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. **8.35.** Военно-публицистическая программа. **9.00.** Утро. **9.20.** Мультфильм. **9.45.** Журнал для женщин. **10.10.** Репортаж с кинофестиваля в Берлине. **10.40.** «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **11.00.** Сообщество в культуре. **11.30.** Тележурнал. **11.40.** Коллекция для короля. **12.00.** Польская кинохроника. **12.10.** Академия польского кино. **13.45.** Репортеры представляют. **14.00.** Животные мира. **14.30.** Молодежная киноакадемия. **15.00.** Развлекательная программа. **15.30.** Польские монастыри. **16.10.** Спортивная студия. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Телетурнир. **17.25.** Розыгрыш лото. **17.30.** Панорама. **17.40.** «Аэропорт». Сериал пр-ва Германии. **18.30.** Спорт. **19.45.** Местная программа. **20.00.** Франция в Польше. **21.00.** Концерт. **22.00.** Панорама. **22.25.** Слово на воскресенье. **22.30.** «Южнее Брэйз». Сериал пр-ва США. **23.35.** Картины, слова, звуки. **00.15.** Легенды кино. **01.00.** Панорама.

10, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.30. Раніца рэспублікі. **8.40.** Праграма перадач. **8.45, 17.40.** Мультфільмы. **9.50.**«Люстэркі Эрмітажа». Кінанарыс.**10.00.** «Не пытай у мяне, запытай у Бога». Інфармацыйна-гуманітарная праграма хрысціянскага тэлебачання Сі-бі-эн. (ЗША).**11.00.** «Паэзія садоў». Дакументальны фільм. **11.30.** Пра шахматы і шахматыстаў. **12.00.** Арбіта. **13.00.** НІКа. **13.45.** Асілак. **14.25.** Вецер вандраванняў. **15.15.** «Жмуркі». Мастацкі фільм з субцітрамі (Турцыя). **16.50.** Тэлебом. **18.00.** Роднае слова. **18.45.** Фестываль мастацтваў «Мінская вясна». **20.00.** Панарама. **20.25.** Рэклама. **20.30.** Мультфільм для дарослых «Свабодны тыран».**20.40.** Калыханка. **21.00.** Запрашаем на вячоркі. **21.55 — 23.20.** «Сінема» прадстаўляе: мастацкі фільм «Вясёленькая нядзеля».

I КАНАЛ. ОСТАНКИНО

6.00. Час силы духа. **7.00.** Ритмическая гимнастика. **7.30.** Тираж «Спортлото». **7.40.** Мультфильм. **8.00.** С утра пораньше. **8.40.** Возможно все. **9.10.** Утренняя звезда. **10.00.** Премьера телефильма «След отца». **11.25.** Клуб путешественников. **12.15.** «Три встречи с Виктором Астафьевым». Передача 2-я. **13.05.** Премьера художественного телефильма «Богатые тоже плачут» (Мексика). **13.50.** Хоккей. Чемпионат мира. Матч за 3-е место. В перерывах — Новости. Телелоция. **16.30.** Народные сказки и притчи разных стран. **16.35.** Панорама. **17.15.** Уолт Дисней представляет... **18.05.** Новости. **18.25.** Хоккей. Чемпионат мира. Финал. **21.00.** Итоги. **21.45.** «Приз танца Бенуа». В перерыве — Новости.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00. Вести. **7.25.** Чемпионат мира по баскетболу среди профессионалов НБА. **8.25.** Глобальный класс. Телемост: Москва — Нью-Йорк. **9.25.** Хотите — верьте... **9.55.** «Суперкнига». Мультфильм. 11-я серия. **10.20.** Аты-баты... **10.50.** Пригласительный билет. **11.55.** Джентльмен шоу. **12.30.** Визави. **13.20.** «Василиса Прекрасная». Художественный фильм. **14.30.** «Русский скульптурный портрет». Телефильм. **14.50.**В мире животных. **15.50.** ТВ-сваха. **15.55.** Футбол. Финал кубка СНГ. ЦСКА — «Спартак» (Москва). **17.50.** Тема с вариациями. **18.20.** Маски-шоу. **19.20.** Праздник каждый день. **19.30.** Премьера художественного телефильма «Маги». (Франция). Фильм 10-й. **20.00.** Лицом к России. **20.15.** Проверка на дорогах». Художественный фильм. **22.00.** Вести. Астрологический прогноз на завтра. **22.20.** Спортивная карусель. **22.30.** Рок-кафе.

ПОЛЬША-I

8.55. Программа дня. **9.00.** Сельское хозяйство в мире. **9.15.** Программа сельскохозяйственной редакции. **9.35.** Что выгодно крестьянам. **10.00.** Телеутро. **10.55.** Английский язык для детей. **11.00.** Кино телеутра. **11.30.** «Желтая река». Документальный фильм. **12.20.** Телеконцерт пожеланий. **12.50.** «Море». Тележурнал. **13.20.** «Неделя». Сельскохозяйственный журнал. **14.00.** Театр для детей. «Голый король». **14.45.** В старом кино. **16.15.** Спортивная студия. **17.15.** Вкус жизни. **17.55.** Клуб одиноких сердец. **18.15.** Телеэкспресс. **18.35.** 7 дней — мир. **19.05.** «Парадайс — значит рай». Сериал пр-ва США. **20.00.** Вечеринка. Мультфильмы У. Диснея. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.05.** «Семья Штраусов». Сериал пр-ва США. **22.00.** Спортивное воскресенье. **22.30.** Программа кабаре. **23.30.** Мир мультфильмов. **00.00.** Театр в кадре.

ПОЛЬША-II

8.30. Обзор событий недели. (Для глухих). **9.00.** Фильм для глухих. «Семья Штраусов». **9.55.** Слово на воскресенье. **10.00.** Приветствие. **10.10.** «Ребусы». Телетурнир. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Программа для детей. **12.30.** Музыкальная программа. **12.55.** Экологический журнал. **13.35.** Путешествие во времени и пространстве. **14.30.** Авто. **15.00.** Для молодежи. **15.25.** Спортивная студия. **16.10.** Тележурнал. **16.25.** «Возвращение домой». Сериал пр-ва Англии. **17.20.** Программа на вечер. **17.30.** Панорама. **17.40.** Развлекательная программа. **18.10.** Дни музыки. **18.30.** Спортивная программа. **21.00.** Телеконференция «Двойки». **21.40.** Публицистическая программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Художественный фильм. **00.00.** Концертная студия польского радио. **01.00.** Панорама.

УІКЕНД З «ПАГОНЯЙ»

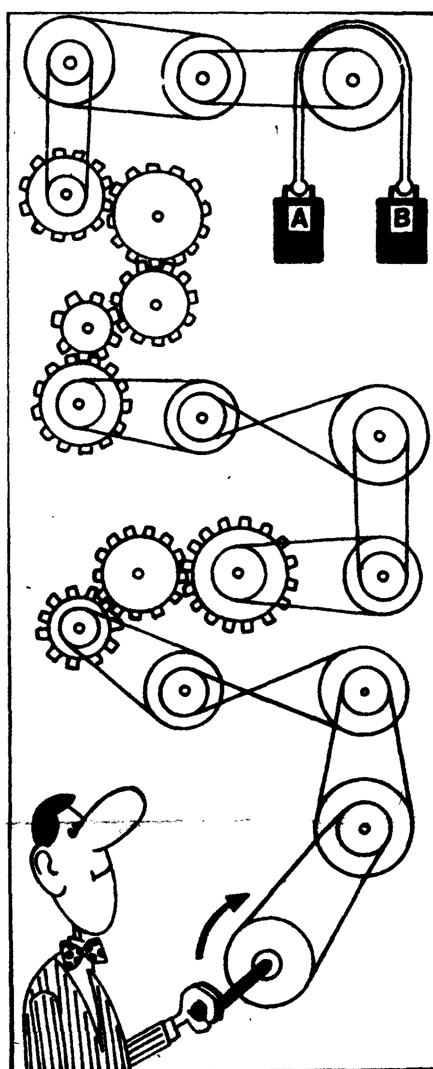
Адзін-аднюткі, як кол пры дарозе, перадавік. Але й той ні да танца ні да ражанца. Так, вісіць сабе ды сьцеражэ дошку гонару, якая раптам аказалася нікому непатрэбная. Наўзвочная агітацыя спудлавала, ад людзкіх ідэяў так лёгка не адракаюцца.

(Фотаздымак зрабіў у Ваўкавыску й даслаў у рэдакцыю наш пазаштатны карэспандэнт І. Барысаў.)

У ГАРЫ І Ў ДОЛЕ

Спадар Янка наважыўся накруціць кола, але ня ведае, каторая з вагаў, А ці В, паднімецца, а каторая апусьціцца. Ці здолееш дапамагчы спадару Янку!

ПОКАЗКІ

У калгасе адбываецца агульная нарада. Два пытаньні паўсталі перад калгасьнікамі:

1. Рамонт старэнькай аборы.
2. Пабудова камунізму.

Старшыня калгаса кажа:

— Дошак няма, таму адразу пяройдзем да другога пытаньня...

* * *

Пытаньне армянскаму радыё:

— Ці ёсьць выйсьце з бязвыходнае сытуацыі?

— На пытаньні па сельскай гаспадарцы не адказваем.

* * *

Сядзяць зэкі ў турме і гамоняць.

— Ты па палітычнай ці па ўгалоўнай?

— Па палітычнай. Я сантэхнік. Выклікалі мяне ў гаркам. Я паглядзеў і сказаў: «Тут усю сыстэму мяняць трэба!»

Показкі сабраў Юзэф КАЗІМІРЧЫК.

А ТАК ЖАРТАВАЛІ НЕЙКІХ ПАЎСТАГОДЗЬДЗЯ ТАМУ

Загадка-жарт

— Якая найбагацейшая краіна ў сьвеце?

— Саветы! Чаго толькі ў іх няма! Мануфактуры няма, цукру няма, хлеба няма... Нічога няма!

* * *

Яшчэ адна загадка аб сацыялістычным жыцьці: шуміць і стракоча ад ранку да ночы, па полю шагае, рукамі махае.

У кнізе «Вусна-паэтычная творчасьць беларускага народа», выдадзенай у 1959 годзе, на яе даецца такая адгадка: «Жнаярка». І то праўда, у той час беларусы яшчэ ня ведалі сакратара ЦК Лігачова.

Каму горай!

У Саветах вядуць чалавека на растрэл. Дождж... холад... балота...

— Ну й надвор 'е ж удалося! — кляне засуджаны.

— Табе яшчэ нічога, ты толькі ў адзін бок, а нам дык і назад прыйдзецца мясіць балота,— жаліцца вартаўнік.

Гульня долі

Дырэктар вялікага гатэлю, робячы інспэкцыю сваіх слугаў, заўважыў нейкага чалавека, каторы мые талеркі, але так ленна й неахвотна. Дырэктар зьлёгку лопае яго па плячы і кажа:

— Мілы мой, я так-жа пачаў ад мыцьця талеркаў, але цяпер бачыш — дырэктарам.

На гэта адказвае слуга:

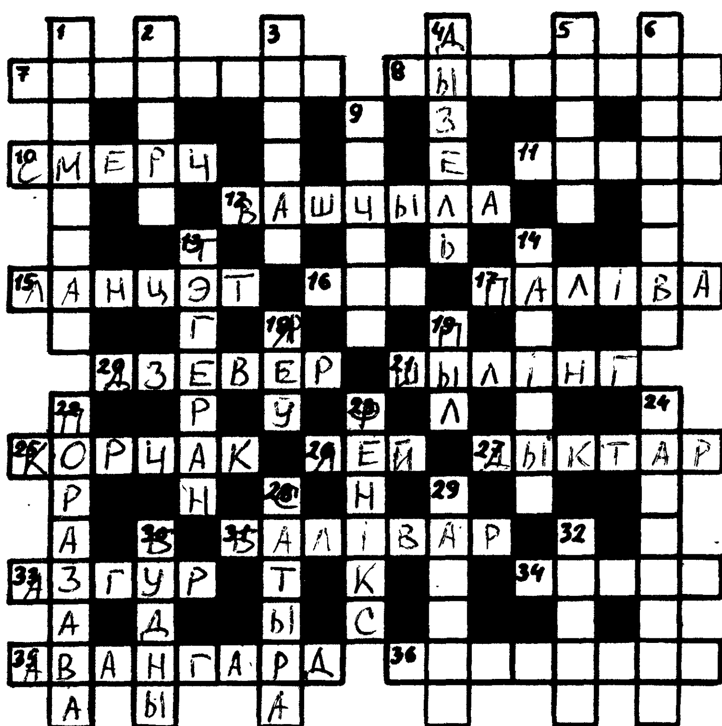
— А я пачаў як дырэктар а цяперака, бачыце, мыю талеркі.

ЗА СЛОВАМ — У КІШЭНЬ

ПЕРАМОЖЦАЎ ЧАКАЮЦЬ УЗНАГАРОДЫ!!!

КРЫЖАВАНКА № 2

Аўтар — А. Ільвёнак

Рэдакцыя чакае лісты чытачоў з рашэньнем крыжаванкі 10 дзён пасьля выйсьця нумара.

І яшчэ адно папярэджаньне: у сувязі з тым, што слоўнікі, даведачная літаратура, на якую давядзецца абапірацца чытачу, выдана «наркомаўкай» ці «кобаўкай» (ад Коба), як яшчэ называюць афіцыйную граматыку, і каб пазьбегнуць блытаніны, аўтар крыжаванкі пры яе складаньні быў вымушаны карыстацца дзеючым пакуль што правапісам.

Вось і ўсе перадумовы. Зачынайма ў Божы час, як у людзей, так і ў нас. Узнагароды чакаюць самых дасьведчаных, самых кемлівых і самых настойлівых!

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 7) Ранні псеўданім Якуба Коласа. 8) Род шматгадовых травяністых раслін сямейства першакветкавых. 10) Атмасферны віхор у выглядзе слупа. 11) Лічбавы выраз метра ў музыцы. 12) Кіраўнік сялянскага паўстання ў Крычаўскім старостве ў XVIII ст. 15) Хірургічны інструмент. 16) Правы прыток Віслы. 17) Гаручае рэчыва ў энергетыцы. 20) Мужаў брат. 21) Грашовая адзінка Аўстрыі. 25) Польскі педагог і пісьменнік, у 1942 годзе загінуў у канцлагеры. 26) Грашовая адзінка Румыніі. 27) Работнік радыё або тэлебачання. 31) Ваенны і дзяржаўны дзеяч Паўднёвай Амерыкі. 33) Вядомы беларускі скульптар. 34) Род вадаплаўных птушак атрада чысцікаў. 35) Частка войск, якая ідзе наперадзе галоўных сіл. 36) Горад у Японіі.

ПА ВЕРТЫКАЛІ: 1) Беларускі пісьменнік, аўтар рамана-дылогіі «Партызаны». 2) Сузор 'е паўднёвага паўшар 'я неба. 3) Савецкі лётчык, Герой Савецкага Саюза (1936). 4) Цеплавы рухавік унутранага згарання. 5) Кіргізскі народны эпас. 6) Абласны цэнтр у Расійскай Федэрацыі. 9) Род рыб сямейства карпавых. 13) Сталіца Ірана. 14) Фатаграфічны адбітак з негатыва. 18) Адно з 12 сузор 'яў задыяка. 19) Дробныя часцінкі цвёрдага рэчыва. 22) Гарадскі пасёлак у Свіслацкім раёне Гродзенскай вобласці. 23) Казачная птушка, што паўстае з попелу. 24) Адзін з відаў выяўленчага мастацтва. 28) Спецыфічная форма камічнага. 29) Славуты амерыканскі кінаакцёр і рэжысёр. 30) Беларускі гуманіст і асветнік XVI ст. 32) Парода сабак.

Заснавальнік: культурна-асьветніцкі фонд «Бацькаўшчына».

Аўтары надрукаваных артыкулаў нясуць адказнасьць за падбор і дакладнасьць прыведзеных фактаў, цытатаў, эканамічных дадзеных, асабістых імёнаў, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, калі ў артыкулах зьмешчаны дадзеныя, якія ня падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рукапісы не рэцэнзуюцца і ня вяртаюцца.

Адрас рэдакцыі: г. Гародня, вул. Савецкая, 10.
Рэдакцыйная калегія.
Гарадзенская абласная узбуйненая друкарня, 230023, г. Гародня, вул. Паліграфістаў, 4.
Тыраж — 2000 асобнікаў. Зак. 1680
Кошт 1 рубель.
Нумар падпісаны да друку 30.04.92 г.